

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2023

Ministerstvo zemědělství
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2023

Praha 2025

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2023“ vypracoval pod gescí Odboru potravinářského MZE Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Ministerstvo zemědělství
Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: Ing. Zdeňka Náglová, Ph.D. (CZ-NACE 10.5, CZ-NACE 10.7, CZ-NACE 10.9, celková koordinace, datové zdroje)
Ing. Martin Plášil, Ph.D. (CZ-NACE 10.1, CZ-NACE 10.2, CZ-NACE 10.4, CZ-NACE 10.6 a CZ-NACE 10.8)
Ing. Klára Charvátová (CZ-NACE 10, CZ-NACE 10.3 a CZ-NACE 11)

Při zpracování publikace bylo též využito textů a tabulek MZe a autorů Zprávy o stavu zemědělství za rok 2023 týkajících se agrárních komodit.

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

ÚVOD	5
POUŽITÉ ZKRATKY	6
METODIKA	7
 CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	9
1. Charakteristika oddílu	9
2. Stav oddílu	10
3. Hlavní ekonomické ukazatele	11
4. Cenový vývoj	14
5. Zahraniční obchod	14
6. Shrnutí a perspektivy oboru	15
 CZ-NACE 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	17
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	17
2. Hlavní ekonomické ukazatele	17
3. Cenový vývoj	19
4. Shrnutí a perspektivy oboru	20
 CZ-NACE 10.2 Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů	21
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	21
2. Hlavní ekonomické ukazatele	21
3. Shrnutí a perspektivy oboru	23
 CZ-NACE 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	24
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	24
2. Hlavní ekonomické ukazatele	25
3. Cenový vývoj	27
4. Shrnutí a perspektivy oboru	27
 CZ-NACE 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	29
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	29
2. Hlavní ekonomické ukazatele	29
3. Cenový vývoj	31
4. Shrnutí a perspektivy oboru	31
 CZ-NACE 10.5 Výroba mléčných výrobků	32
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	32
2. Hlavní ekonomické ukazatele	32
3. Cenový vývoj	35
4. Shrnutí a perspektivy oboru	35
 CZ-NACE 10.6 Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	36
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	36
2. Hlavní ekonomické ukazatele	36
3. Cenový vývoj	38
4. Shrnutí a perspektivy oboru	38

CZ-NACE 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	39
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	39
2. Hlavní ekonomické ukazatele	39
3. Cenový vývoj	41
4. Shrnutí a perspektivy oboru	41
CZ-NACE 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků	42
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	42
2. Hlavní ekonomické ukazatele	42
3. Cenový vývoj	44
4. Shrnutí a perspektivy oboru	44
CZ-NACE 10.9 Výroba průmyslových krmiv	45
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	45
2. Hlavní ekonomické ukazatele	45
3. Cenový vývoj	48
4. Shrnutí a perspektivy oboru	48
CZ-NACE 11 VÝROBA NÁPOJŮ	49
1. Charakteristika oddílu	49
2. Stav oddílu	50
3. Hlavní ekonomické ukazatele	50
4. Cenový vývoj	53
5. Zahraniční obchod	53
6. Shrnutí a perspektivy oddílu	54

ÚVOD

Vážení čtenáři,

do vašich rukou se dostává publikace *Panorama potravinářského průmyslu 2023*, kterou připravil Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) v rámci svého úseku Vědy a výzkumu, pod odbornou gesčí Odboru potravinářského Ministerstva zemědělství. Tato situační zpráva navazuje na předchozí ročníky a představuje kontinuální analýzu vývoje českého potravinářského průmyslu.

Publikace vychází z aktuálních údajů Českého statistického úřadu, získaných převážně prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu. Po metodické stránce odpovídá předchozím zpracováním a pokrývá časové období let 2016–2023.

Cílem zprávy je nabídnout odborné i širší veřejnosti komplexní pohled na stav a vývoj potravinářského průmyslu v České republice. Analýza se opírá zejména o ekonomické ukazatele, které umožňují identifikaci a hodnocení hlavních trendů. Komentáře jsou záměrně stručné a srozumitelné, s důrazem na interpretaci dosažených výsledků. Každá kapitola je zakončena shrnutím a nástinem budoucího vývoje příslušného odvětví či oboru.

Zpráva se nezaměřuje pouze na samotný potravinářský průmysl, ale poukazuje také na klíčovou roli zemědělství jako základního zdroje surovin. Právě zemědělská produkce tvoří výchozí článek celého řetězce, na jehož konci stojí finální potraviny a nápoje. Potravinářský sektor je zároveň úzce propojen s dalšími oblastmi zpracovatelského průmyslu – například s výrobou potravinářských technologií, obalových materiálů, či s dodávkami energií a dalších nezbytných vstupů. Tato provázanost podtrhuje systémový charakter potravinářské výroby a její význam v rámci národní ekonomiky.

Analýza se zaměřuje na odvětví vymezená klasifikací CZ-NACE, konkrétně na Výrobu potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) a Výrobu nápojů (CZ-NACE 11). V rámci CZ-NACE 10 jsou dále samostatně hodnoceny jednotlivé výrobní obory (CZ-NACE 10.1 až 10.9).

K celkové charakteristice sledovaného sektoru náleží i jeho makroekonomická pozice. Výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků v ČR se v roce 2023 podílela na HPH v b. c. 2,04 % což je oproti roku 2022 více o 0,09 p. b. Přitom podíl této výroby na celkové zaměstnanosti NH v roce 2022 činil 2,43 %, což je jen o 0,03 p. b. méně než v roce 2022.

Rok 2023 představoval pro český potravinářský průmysl období stabilizace po předchozích turbulentních letech spojených s pandemií, konfliktem na Ukrajině a energetickou krizí. Přesto potravinářský průmysl čelil celé řadě výzev, které ovlivnily jeho vývoj i výkonnost. Vlivem inflace a poklesu reálných příjmů domácností klesala poptávka po některých potravinách, výrobci čelili stále vysokým nákladům na vstupy, mzdy i logistiku. Rostl tlak na plnění požadavků v oblasti udržitelnosti, recyklace obalů a snižování uhlíkové stopy. Nedostatek pracovní síly zůstával dlouhodobým problémem, zejména v provozech. Přes tyto obtíže si sektor udržel stabilitu a schopnost přizpůsobit se měnícím podmínkám.

Přetrvávající zájem o publikace zaměřené na potravinářství v České republice poukazuje na strategický význam tohoto odvětví v rámci národního hospodářství. Potraviny představují základní komoditu, jejíž stabilní a dlouhodobá dostupnost je klíčová pro zajištění potravinové bezpečnosti obyvatelstva.

POUŽITÉ ZKRATKY

b. c.	běžné ceny	MZe	Ministerstvo zemědělství
CPV	ceny průmyslových výrobců	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností místo dřívějších OKEČ	NH	Národní hospodářství
CZ-CPA	Statistická klasifikace produkce	p. b.	procentní bod
CZV	ceny zemědělských výrobců	PK ČR	Potravinářská komora ČR
ČR	Česká republika	PRV	Program rozvoje venkova
ČSÚ	Český statistický úřad	SC	spotřebitelské ceny
ČBS	Český bramborářský svaz	SVS	Státní veterinární správa
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)	SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
EK	Evropská komise	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ES	Evropské společenství	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
EU	Evropská unie	ÚPH	účetní přidaná hodnota
HOP	hrubý operační přebytek = účetní přidaná hodnota - osobní náklady	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
HPH	hrubá přidaná hodnota	VV a S	vlastní výrobky a služby
ISO	International Standard Organisation – Mezinárodní organizace pro standardizaci	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZO	Zahraniční obchod
MSP	malé a střední podniky	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému CZ-NACE označen jako sekce C)

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- n. ú. údaj není k dispozici;
- i. d. údaj není možno uveřejnit z důvodu ochrany individuálních dat.

METODIKA

Panorama potravinářského průmyslu za rok 2023 vychází jako v předchozích letech z metodiky MPO a ČSÚ.

Podniky jsou v rámci Panoramy potravinářského průmyslu členěny dle převažující ekonomické činnosti podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Kódování CZ-NACE vychází ze standardní klasifikace ekonomických činností Evropské unie NACE:

- první úroveň, sekce, je označena alfabetickým kódem,
- druhá úroveň, oddíly, je označena dvojmístným číselným kódem,
- třetí úroveň, skupiny, je označena trojmístným číselným kódem,
- čtvrtá úroveň, třídy, je označena čtyřmístným číselným kódem.

Zdrojem dat pro charakteristiku potravinářského průmyslu, jeho oddílů a skupin podle CZ-NACE, je roční statistický výkaz ČSÚ P5-01. Data ve výkaze P5-01 jsou za všechny velikosti podniků, tj. i za živnostníky. Definice ukazatelů jsou uvedeny v tabulkách 1 až 3.

Tabulka 1

Výkaz zisku a ztráty	Zdroj nebo výpočet
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	Výkaz ČSÚ P5-01
II. Tržby za prodej zboží	Výkaz ČSÚ P5-01
Výkony vč. obchodní marže	Výkaz ČSÚ P5-01
A. Výkonová spotřeba	Výkaz ČSÚ P5-01
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	Výkaz ČSÚ P5-01
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti	Výkaz ČSÚ P5-01
C. Aktivace	Výkaz ČSÚ P5-01
D. Osobní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
D.1 Mzdové náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
D.2.2 Ostatní osobní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM)	Výkaz ČSÚ P5-01
J. Nákladové úroky a podobné náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
** VH před zdaněním	VH za účetní období + Daň z příjmů
L. Daň z příjmů	Výkaz ČSÚ P5-01
*** VH za účetní období	Výkaz ČSÚ P5-01

Pramen: MPO

Tabulka 2

Doplňující data	Zdroj nebo výpočet
Přidaná hodnota	Výkaz ČSÚ P5-01
Hrubý operační přebytek	Přidaná hodnota - Osobní náklady
EBIT [v tis. Kč]	VH za účetní období + Daň z příjmů + Nákladové úroky a podobné náklady
Tržby (I.+II.)	Výkaz ČSÚ P5-01
Čistý obrat za účetní období ¹	Výkaz ČSÚ P5-01
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	Výkaz ČSÚ P5-01
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	Výkaz ČSÚ P5-01
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	Výkaz ČSÚ P5-01
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady celkem	Výkaz ČSÚ P5-01

Pramen: MPO

Tabulka 3

Ukazatelé	Zdroj nebo výpočet
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Čistý obrat/Aktiva	Čistý obrat/Aktiva
EBIT/Čistý obrat	EBIT/Čistý obrat
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/Aktiva
Úroková míra	Nákladové úroky a podobné náklady/(Úročené zdroje - Vlastní kapitál)
L3 (běžná likvidita)	Oběžná aktiva/Krátkodobé závazky
L2 (pohotovostná likvidita)	(Dlouhodobé pohledávky + Krátkodobé pohledávky + Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky)/Krátkodobé závazky
L1 (okamžitá likvidita)	Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky/Krátkodobé závazky
HOP/Čistý obrat	Hrubý operační přebytek/Čistý obrat
PH/Čistý obrat	Přidaná hodnota/Čistý obrat
ON/Čistý obrat	Osobní náklady/Čistý obrat
Přidaná hodnota na pracující osobu	Přidaná hodnota/(Průměrný evidenční počet zaměstnanců + Pracující majitelé)*1000
Přidaná hodnota na zaměstnance	Přidaná hodnota/Průměrný evidenční počet zaměstnanců*1000
Průměrná mzda	Mzdy/Průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*1000

Pramen: MPO

Pro cenový vývoj jsou zdrojem dat indexy cen průmyslových výrobců podle klasifikace Produkce (CZ-CPA 2015). Rok 2015 je považován za základ, tj. rok 2015 = 100 %.

Data o zahraničním obchodě jsou přebírána z ČSÚ, konkrétně z informací týkajících se zahraničního obchodu se zbožím. Pro potřeby analýzy byla zvolena klasifikace produkce CZ-CPA, která odpovídá klasifikaci činností podle CZ-NACE.

¹ Jedná se o souhrn veškerých výnosových položek z Výkazu zisku a ztráty.

CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

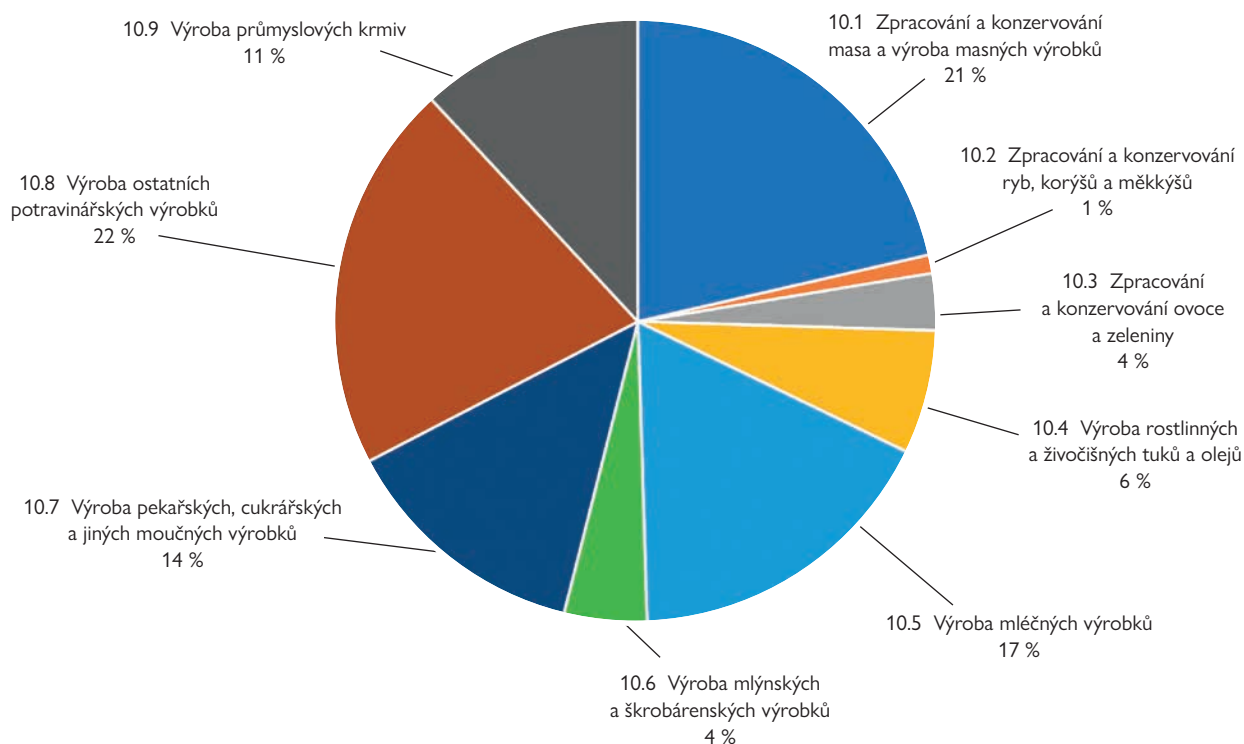
1. Charakteristika oddílu

Oddíl CZ-NACE 10 zahrnuje široké spektrum potravinářské výroby, která se člení do jednotlivých skupin:

- **10.1** – Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků;
- **10.2** – Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů;
- **10.3** – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- **10.4** – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- **10.5** – Výroba mléčných výrobků;
- **10.6** – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků;
- **10.7** – Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- **10.8** – Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- **10.9** – Výroba průmyslových krmiv.

Podíly jednotlivých skupin v rámci oddílu CZ-NACE 10 za rok 2023, hodnocené na základě ukazatele tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb (dále jen VV a S) v %, jsou znázorněny v grafu 1.1.

Graf 1.1 – Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2023 dle indikátoru tržeb z prodeje VV a S (v %)

Pramen: Vlastní zpracování na základě dat z MPO a ČSÚ (údaje byly zaokrouhleny)

Z grafu, který znázorňuje strukturu oddílu CZ-NACE 10 na základě tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb (VV a S) za rok 2023, jednoznačně vyplývá, že se jedná o velmi členitý a rozmanitý odvětví. Tato diverzifikace vyplývá především z širokého spektra agrárních surovin zpracovávaných potravinářským průmyslem, zahrnujících jak živočišné, tak rostlinné produkty.

Nejvyšší podíl na tržbách i v roce 2023 nadále drží dva hlavní obory, a to 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků a 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků, oba s podílem přes 21 %. Třetí nejvýznamnějším výrobním oborem z hlediska tržeb je 10.5 Výroba mléčných výrobků, která tvoří téměř 17 % celkových tržeb odvětví. Významný podíl na tržbách si nadále udržuje také 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (14 %). Naproti tomu

nejmenší zastoupení zůstává u skupiny 10.2 Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů, která přispěla jen necelým 1,1 % k celkovým tržbám.

Rozdílné podíly jednotlivých výrobních oborů odrážejí nejen strukturu domácí zemědělské produkce, ale i úroveň technologického zpracování výrobků. Potravinářský průmysl tak zůstává důležitou součástí zpracovatelského průmyslu České republiky a vyžaduje úzkou návaznost na další průmyslové obory, jako je výroba obalů či potravinářské strojírenství a další.

Postavení jednotlivých skupin v rámci oddílu CZ-NACE 10 je podrobně rozebráno v tabulce 1.1, která uvádí jejich podíly na vybraných klíčových ekonomických ukazatelích za rok 2023, a to v procentním vyjádření.

Tabulka 1.1 – Podíly jednotlivých skupin oddílu CZ-NACE 10 v roce 2023 (v %, oddíl = 100 %)

Skupina CZ-NACE	Osobní náklady	Přidaná hodnota	Tržby celkem	Vlastní kapitál	Aktiva celkem	Počet zaměstnanců	Počet subjektů
10.1	19,78	16,02	19,52	15,21	15,04	22,05	20,38
10.2	1,14	0,88	0,95	0,60	0,67	0,88	0,21
10.3	3,75	3,87	3,26	3,59	3,34	3,70	1,63
10.4	1,44	2,33	5,54	3,30	4,16	1,05	0,24
10.5	10,83	13,72	15,14	12,64	11,51	9,69	2,08
10.6	3,50	4,03	4,08	3,77	3,63	3,02	2,05
10.7	27,12	24,41	13,82	20,03	17,51	31,83	44,58
10.8	24,65	25,50	23,25	25,34	28,32	21,65	24,37
10.9	7,80	9,26	14,45	15,51	15,83	6,13	4,46

Pramen: vlastní zpracování na základě dat MPO a ČSÚ

Tabulka 1.1 poskytuje podrobný přehled o postavení jednotlivých oborů v rámci oddílu CZ-NACE 10 za rok 2023, a to na základě podílů na vybraných ekonomických ukazatelích. Z údajů vyplývá, že největší podíl na osobních nákladech vykazuje skupina 10.7 (Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků), a to s hodnotou 27,1 %. Tato skupina zároveň dominuje i z hlediska počtu zaměstnanců (31,8 %) a počtu subjektů (44,6 %), což potvrzuje její tradičně vysokou pracovní náročnost a rozdrobenou podnikatelskou strukturu. Významnou roli sehrává také skupina 10.8 (Výroba ostatních potravinářských výrobků), která zaujímá vedoucí postavení u většiny ostatních ukazatelů: přidané hodnoty (25,5 %), tržeb celkem (23,3 %), vlastního kapitálu (25,4 %) i aktiv celkem (28,3 %).

Na opačném konci spektra se nachází skupina 10.2 (Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů), která se podílí méně než 1,0 % na většině sledovaných ukazatelů. To dokládá její okrajovou roli v rámci potravinářského průmyslu, podobně jako velmi nízké zastoupení v počtu podniků a zaměstnanců.

2. Stav oddílu

V roce 2023 se nadále potvrzovala strategická úloha odvětví výroby potravinářských výrobků v rámci českého národního hospodářství. Po odeznění přímých dopadů pandemie COVID-19 se sektor soustředil na obnovu a zajištění plynulého fungování výroby a distribuce, posílení potravinové bezpečnosti, která byla během pandemie narušena, a na snahu o udržení cenové dostupnosti potravin v prostředí rostoucích nákladů a přetrvávající inflace.

Kromě výzev souvisejících s postpandemickým oživením čelilo odvětví i nepříznivým dopadům pokračující války na Ukrajině, která od roku 2022 významně ovlivnila evropský i globální trh s komoditami. Narušení dovozů obilovin, rostlinných olejů a energií vedlo k výraznému růstu výrobních nákladů, což mělo dopad na cenotvorbu i hospodářské výsledky potravinářských podniků.

V roce 2023 dodavatelské řetězce, zahrnující zemědělskou produkci, tak zpracovatele zemědělských a potravinářských produktů, nadále reagovaly na proměňující se spotřebitelské preference. Vedle trvale vysoké poptávky po základních potravinách narůstal zájem o produkty přispívající ke zdravému životnímu stylu a prevenci civilizačních onemocnění. Tento trend byl výrazně podporován Potravinářskou komorou ČR a Ministerstvem zdravotnictví, které v předchozích letech společně podepsaly Deklaraci ke zdravému životnímu stylu². V roce 2023 byla tato deklarace nadále základem spolupráce mezi státní správou a potravinářským průmyslem v oblasti výživové politiky a zdravotní prevence. Hlavními nástroji podpory byly tzv. Deset pilířů výživové politiky potravinářského průmyslu, jejichž cílem je dlouhodobé zlepšování nutričních parametrů nabízených produktů. Konkrétním projevem této strategie

² POTRAVINÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. *Historie Platformy pro reformulace*. Online. In: <http://www.reformulace.cz/>. Dostupné z: <http://www.reformulace.cz/>. [cit. 2025-05-30].

je proces reformulace potravin, tedy systematické úpravy složení produktů s cílem snížit jejich energetickou hodnotu a zlepšit nutriční profil. Výrobky, které touto reformulací prošly, jsou evidovány v aktualizované databázi dostupné na webových stránkách www.reformulace.cz. Tato opatření nejen reagují na rostoucí zdravotní gramotnost spotřebitelů, ale také posilují důvěru veřejnosti ve zodpovědný přístup potravinářských podniků v České republice.

V roce 2023 si odvětví výroby potravin nadále udržovalo svůj klíčový závazek – zajištění vysoké kvality potravinářských výrobků. Tento strategický cíl byl i nadále koordinován Ministerstvem zemědělství (MZe) ve spolupráci se Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF). Systém podpory kvality potravin se opíral o zavedené značky důvěryhodnosti, mezi něž patří především národní značka kvality KLASA, která je udělována výrobkům splňujícím přísná kritéria z hlediska jakosti, složení a původu. Vedle toho pokračovalo i udělování ocenění Regionální potravina, které podporuje malé a střední producenty a zvýrazňuje jedinečné potraviny charakteristické pro jednotlivé kraje České republiky.

Také v roce 2023 pokračoval v České republice růst zájmu o biopotraviny, které jsou produktem ekologického zemědělství. Farmy hospodaří bez použití pesticidů a průmyslových hnojiv, přičemž zvířata jsou chována v nadstandartních podmínkách. Ekologické zemědělství přispívá k ochraně biologické rozmanitosti a zachování přírodních zdrojů. Tyto atributy spolu s vysokou kvalitou a absencí konzervantů či syntetických barviv přispívají k rostoucí oblibě biopotravin mezi spotřebiteli. Trh s biopotravinami v roce 2023 opět zaznamenal pozitivní vývoj. V roce 2023 bylo evidováno 5 341 ekologických zemědělců (o 291 více než v předchozím roce), kteří obhospodařovali téměř 604 tis. hektarů. V Registru ekologických podnikatelů bylo evidováno celkem 6 704 subjektů, z toho 958 výrobců biopotravin³.

Bezpečnost a kvalita biopotravin zůstaly pod dohledem dozorových orgánů – Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) a Státní veterinární správy (SVS), která se zaměřuje zejména na kontrolu živočišných produktů. SZPI v roce 2023 provedla celkem 48 821 kontrolních vstupů⁴ do různých typů potravinářských provozoven, včetně maloobchodních prodejen, provozoven společného stravování, výroben potravin, velkoskladů a internetových obchodů. SZPI také pokračovala ve zveřejňování nevyhovujících šarží potravin na svém webovém portálu „Potraviny na pranýři“, který zajišťuje transparentnost a ochranu spotřebitelů⁵. Portál pravidelně informuje o nebezpečných, nejakostních či falšovaných potravinách, uzavřených provozovnách, výsledcích tematických kontrol inspekce a rovněž varuje před rizikovými weby nabízejícími problematické produkty nebo uplatňujícími nekalé obchodní praktiky.

V rámci podpory tradičních a regionálních potravin pokračovala i v roce 2023 ochrana výrobků označených značkami evropského systému ochrany názvů. Značky jako Chráněné označení původu (CHOP), Chráněné zeměpisné označení (CHZO) a Zaručená tradiční specialita (ZTS) představují garanci specifických vlastností, tradiční receptury či výroby v dané lokalitě⁶. Produkty s těmito označeními jsou evidovány v databázi Evropské komise a jejich autentičnost a kvalita jsou pravidelně ověřovány. Spotřebitelé je snadno poznají podle charakteristického modrožlutého a červenožlutého loga.

V roce 2023 se situace v českém potravinářském průmyslu vyvíjela v návaznosti na předchozí roky, přičemž se prohlubovala závislost na dovozu potravin a zvyšovala konkurence ze strany zahraničních producentů. Dovoz potravin do České republiky dále narůstal, což vedlo k přetrvávající záporné obchodní bilanci. Ve srovnání s předchozím rokem však došlo k jejímu mírnému zlepšení. V roce 2023 došlo ke zvýšení konkurenceschopnosti tuzemských výrobců díky finanční podpoře z fondů Evropské unie a národních programů podpory. Klíčovou roli v tomto procesu sehrály především nástroje Společné zemědělské politiky (SZP) spolu s dalšími relevantními programy.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

Tabulka 3.1 poskytuje podrobný přehled vývoje hlavních ekonomických ukazatelů v rámci odvětví CZ-NACE 10 od roku 2016 do roku 2023. Analýza těchto údajů odhaluje několik významných trendů.

Z hlediska tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb je patrný kontinuální růst, který pokračoval i v roce 2023, kdy tržby dosáhly 354,51 mld. Kč, což představuje nárůst o 4,5 % oproti roku 2022. Podobně, tržby za prodej zboží vykazují stabilní vývoj, přičemž v roce 2023 mírně poklesly na 81,47 mld. Kč, což je o 1,3 % méně než v předešlém roce.

Osobní náklady i nadále rostly. V roce 2023 dosáhly 49,17 mld. Kč, což je o 7,3 % více než v roce 2022. Tento růst byl tažen především zvýšením mzdových nákladů, které v roce 2023 vzrostly o 6,7 % na 33,50 mld. Kč. Výrazněji se zvýšily ostatní osobní náklady, které meziročně vzrostly o 24,8 % na 2,10 mld. Kč. Rostoucí trend lze pozorovat také u výsledku hospodaření za účetní období, který v roce 2023 dosáhl 16,45 mld. Kč, což představuje nárůst o 11,4 % oproti roku 2022.

Celkově lze z těchto údajů vyvodit, že obor CZ-NACE 10 i v roce 2023 vykazoval pozitivní vývoj, a to jak z hlediska rostoucích tržeb a zvyšujících se osobních nákladů, tak i pokračujícího růstu ziskovosti, které poukazují na růstový trend tohoto oddílu.

³ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Spotřeba biopotravin v ČR roste, přibývá i ekozemědělců a výrobců biopotravin*. Online. In: <https://www.businessinfo.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/spotreba-biopotravin-v-cr-roste-pribyva-i-ekozemedelcu-a-vyrobcu-biopotravin/>. [cit. 2025-05-30].

⁴ SZPI. *Kontroly Potravinářské inspekce 2023: 49 tisíc kontrol, uloženy pokuty přes 128 milionů*. Online. In: <https://www.szpi.gov.cz/>. 2024. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/kontroly-potravinarske-inspekce-2023-49-tisic-kontrol-ulozeny-pokuty-pres-128-milionu.aspx>. [cit. 2025-05-30].

⁵ SZPI. *Potraviny na pranýři*. Online. In: <https://www.szpi.gov.cz/>. 2025. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/potraviny-na-pranyri.aspx>. [cit. 2025-05-30].

⁶ SZPI. *Kontrolní činnost SZPI*. Online. In: <https://www.szpi.gov.cz/>. 2025. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/kontrolni-cinnost-szpi.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>. [cit. 2025-05-30].

Tabulka 3.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	229 956 408	239 736 678	243 864 656	258 613 848	264 606 343	281 601 175	339 149 911	354 509 235
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	58 771 010	59 981 685	58 597 427	60 792 341	64 175 863	70 155 768	82 500 774	81 468 176
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	246 022 616	256 153 423	259 305 788	275 371 190	282 683 087	300 273 382	363 214 910	378 177 751
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	238 761 812	248 910 457	247 108 963	261 194 724	266 969 924	286 545 053	354 991 443	354 453 440
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	46 955 439	48 879 585	46 952 715	48 267 662	51 047 943	56 585 422	67 005 861	62 078 179
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	387 688	-785 032	131 373	-562 605	-1 348 174	-1 630 701	-4 801 184	99 324
C. Aktivace [v tis. Kč]	-4 638 324	-4 529 613	-3 927 793	-3 670 058	-3 600 650	-3 471 160	-3 768 902	-4 377 843
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	32 507 695	35 054 992	37 480 233	39 987 782	40 762 721	42 962 332	45 818 190	49 168 796
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	23 164 434	25 084 851	26 897 335	28 564 763	29 286 213	29 885 212	31 406 150	33 502 117
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	8 559 119	9 301 879	10 002 525	10 644 773	10 844 378	11 200 257	11 880 060	12 553 329
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	932 023	978 958	1 042 225	1 429 750	1 581 167	1 471 369	1 680 483	2 098 191
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	9 541 757	9 181 323	9 097 915	9 915 512	10 449 886	10 978 882	11 719 704	11 776 746
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	809 440	832 276	1 159 182	1 444 139	1 168 234	1 266 905	2 621 630	3 092 364
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	14 506 921	11 499 807	10 887 244	10 866 936	14 107 664	18 080 275	18 167 028	21 020 899
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	2 581 653	2 350 588	2 130 257	2 263 768	2 748 646	3 140 744	3 405 826	4 329 799
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	11 925 268	9 149 219	8 756 987	8 603 168	11 359 018	14 939 531	14 761 202	16 446 353

Pramen: MPO, ČSÚ

V tabulce 3.2 jsou zobrazeny doplňující a dopočtené údaje pro odvětví CZ-NACE 10 v letech 2016 až 2023. Přidaná hodnota, vykazovala po celé sledované období stabilní růst. V roce 2023 dosáhla 85,8 mld. Kč, což znamená meziroční zvýšení o 14,1 % oproti roku 2022 a více než 58% nárůst oproti roku 2016. Rovněž hrubý operační přebytek zaznamenal pozitivní trend. V roce 2023 dosáhl hodnoty 36,6 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 24,6 % oproti roku 2022.

Počet aktivních podnikatelských subjektů dále narostl na 10 098, což je nárůst o 2,1 % oproti předchozímu roku. To svědčí o nadále atraktivním prostředí pro podnikání v tomto oboru. Investice do dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku dosáhly v roce 2023 hodnoty 20,27 mld. Kč, což představuje meziroční růst o 21,9 %. Na druhé straně průměrný evidenční počet zaměstnanců poklesl na 82 136 osob, tedy o 1,1 % oproti roku 2022. Takto výrazný nárůst investic a pokles evidenčního počtu zaměstnanců potvrzuje trend modernizace a optimalizace pracovních procesů.

Tabulka 3.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující a dopočtená data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	54 216 242	56 122 551	59 149 540	62 444 128	66 761 106	70 313 752	75 229 328	85 802 490
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	21 708 547	21 067 559	21 669 308	22 456 346	25 998 385	27 351 420	29 411 138	36 633 693
EBIT [v tis. Kč]	15 316 362	12 332 083	12 046 425	12 311 075	15 275 898	19 347 180	20 788 658	24 113 263
Tržby [v tis. Kč]	288 727 418	299 718 363	302 462 083	319 406 188	328 782 207	351 756 944	421 650 685	435 977 411
* Čistý obrát za účetní období [v tis. Kč]	303 626 341	313 486 714	316 027 960	334 145 085	345 421 512	371 228 061	446 177 758	468 447 064
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	88 641	88 555	86 830	85 020	84 675	83 618	83 086	82 136
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	7 574	8 087	8 342	8 538	8 761	8 853	9 219	9 615
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	7 628	8 087	8 463	8 773	9 032	9 385	9 890	10 098
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	14 132 485	15 259 434	14 541 824	16 133 696	16 428 284	16 875 721	16 630 452	20 266 621
Náklady celkem [v tis. Kč]	291 701 061	304 337 479	307 270 958	325 541 905	334 062 481	356 351 677	431 416 564	452 000 189

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 3.3 přináší přehled klíčových finančních ukazatelů v odvětví. Produkční síla sektoru, vyjádřená prostřednictvím ukazatele EBIT/Aktiva (ROA), vykazovala od roku 2018 postupný růst a svého maxima dosáhla v roce 2021 s hodnotou 8,03 %. V roce 2022 došlo k mírnému poklesu na 7,83 %.

Přidaná hodnota na zaměstnance se zvýšila v roce 2023 na 1 044 634 Kč, což oproti roku 2022 představuje meziroční nárůst o 15,4 %. K nárůstu produktivity došlo hlavně z důvodu poklesu počtu zaměstnanců. Přidaná hodnota na pracující osobu vykazuje podobný trend a dosáhla 935 167 Kč, což potvrzuje pokračující růst produktivity práce v oboru.

Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2023 vzrostla na 33 990 Kč, což je o 7,9 % více než v předchozím roce (31 500 Kč). Tento mzdový růst pravděpodobně odráží kombinaci inflačního tlaku a rostoucích životních nákladů.

Tabulka 3.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	7,95 %	6,19 %	5,72 %	5,73 %	6,83 %	8,03 %	7,83 %	8,98 %
Čistý obrát/Aktiva	1,58	1,57	1,5	1,56	1,55	1,54	1,68	1,75
EBIT/Čistý obrát	5,04 %	3,93 %	3,81 %	3,68 %	4,42 %	5,21 %	4,66 %	5,25 %
VK/Aktiva	50,23 %	49,92 %	50,89 %	50,89 %	52,16 %	52,39 %	49,96 %	53,15 %
UZ/Aktiva	61,41 %	61,86 %	63,23 %	63,01 %	63,58 %	62,88 %	60,92 %	63,50 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	3,76 %	3,50 %	4,46 %	5,55 %	4,58 %	5,01 %	9,01 %	11,22 %
L3 (Běžná likvidita)	1,26	1,27	1,31	1,29	1,39	1,44	1,42	1,54
L2 (Pohotová likvidita)	0,85	0,86	0,87	0,86	0,93	0,94	0,9	1,01
L1 (Okamžitá likvidita)	0,18	0,19	0,21	0,22	0,26	0,24	0,19	0,27
HOP/Čistý obrát	7,15 %	6,72 %	6,86 %	6,72 %	7,53 %	7,37 %	6,59 %	7,82 %
PH/Čistý obrát	17,86 %	17,90 %	18,72 %	18,69 %	19,33 %	18,94 %	16,86 %	18,32 %
ON/Čistý obrát	10,71 %	11,18 %	11,86 %	11,97 %	11,80 %	11,57 %	10,27 %	10,50 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	563 490	580 725	621 498	667 435	714 516	760 386	815 011	935 167
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	611 637	633 757	681 207	734 465	788 440	840 893	905 439	1 044 634
Průměrná mzda [v Kč]	21 777	23 606	25 814	27 998	28 822	29 783	31 500	33 990

Pramen: MPO, ČSÚ

4. Cenový vývoj

Cenové indexy výrobců potravinářských výrobků (CZ-CPA 10), jak ukazuje tabulka, zaznamenaly v průběhu sledovaného období výrazné změny. Zatímco v letech 2016 až 2021 se indexy pohybovaly relativně stabilně, s mírným meziročním růstem, v roce 2022 došlo k prudkému nárůstu na 129,3 %, což představuje skokový růst cen ve srovnání s předchozím obdobím. Tento trend pokračoval i v roce 2023, kdy cenový index dosáhl úrovně 140,4 % ve srovnání se základním rokem 2015. Celkově tak odvětví potravinářské výroby zaznamenalo nárůst cen o více než 40 %, přičemž k nejvýraznějšímu růstu došlo právě v letech 2022 a 2023, v návaznosti na mimořádné ekonomické a geopolitické okolnosti.

Tabulka 4.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Potravinářské výrobky, vč. souvisejících služeb a prací	10	97,5 %	100,5 %	99,5 %	103,3 %	104,9 %	105,5 %	129,3 %	140,4 %

Pramen: ČSÚ

5. Zahraniční obchod

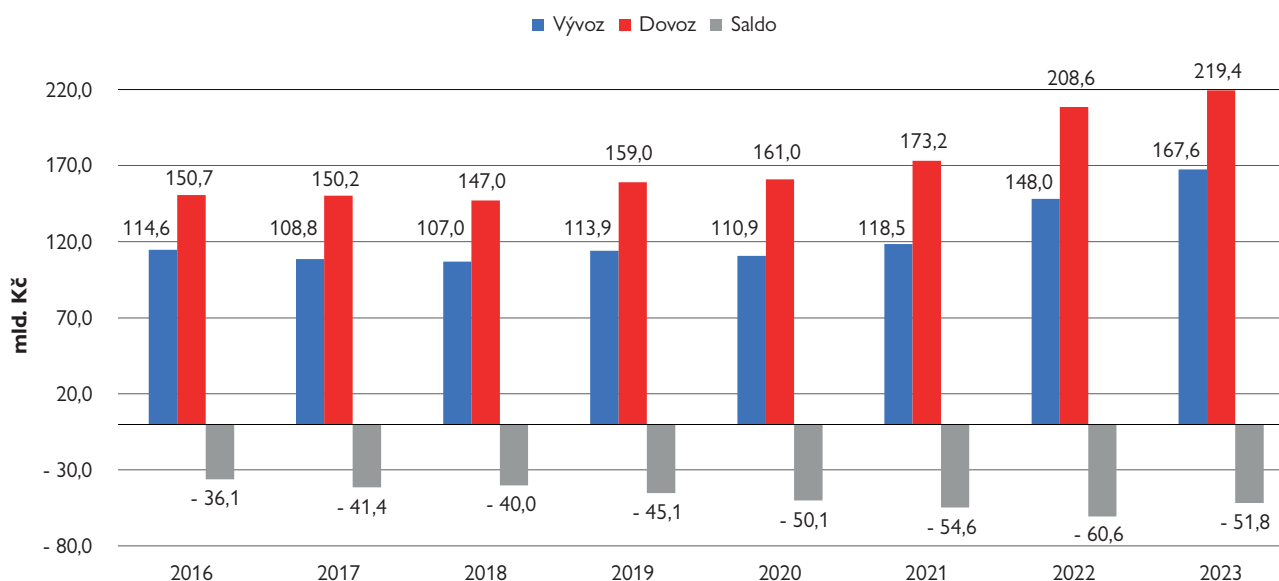
Zahraniční obchod s potravinářskými výrobky odráží reálné obchodní vztahy mezi českými a zahraničními partnery a poskytuje přehled o vývozní a dovozní výkonnosti české ekonomiky, včetně výsledné obchodní bilance.

5.1 Vývoj zahraničního obchodu

Z dostupných údajů v grafu 5.1 vyplývá, že dovoz potravinářských výrobků dlouhodobě převyšuje jejich vývoz, což se odráží v trvale záporném saldu zahraničního obchodu ve všech sledovaných letech. V roce 2023 pokračoval růst obou klíčových toků jak vývozu, tak i dovozu. Vývoz potravinářských výrobků vzrostl meziročně o 13,2 % a dosáhl hodnoty 167,6 mld. Kč. Důvod se zvýšil o 5,2 % na 219,4 mld. Kč. Obchodní bilance byla záporná, přičemž se schodek mírně snížil z -60,6 mld. Kč v roce 2022 na -51,8 mld. Kč v roce 2023. To představuje meziroční zlepšení o 14,5 %.

Za celé sledované období 2016–2023 činilo průměrné roční tempo růstu vývozu přibližně 5,6 %, zatímco průměrný růst dovozu za všechna sledovaná období byl 5,5 %. Obchodní bilance se v průměru ročně zhoršovala o 5,3 %, což odráží přetrvávající převahu dovozu nad vývozem.

Graf 5.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA 10 (v mld. Kč)

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

5.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

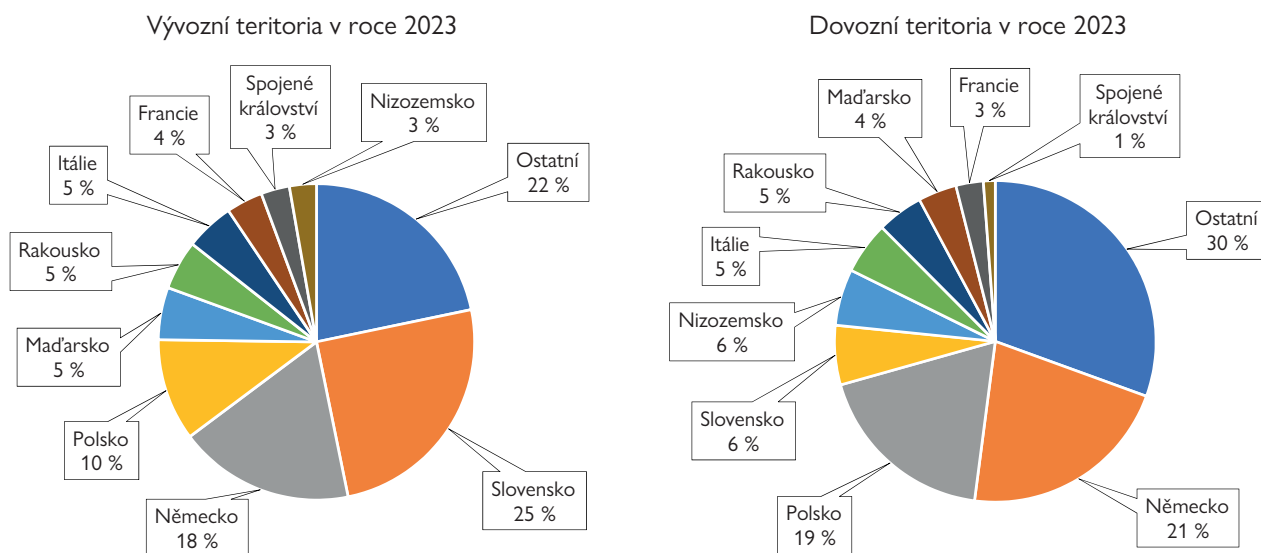
Teritoriální struktura zahraničního obchodu s potravinami v roce 2023, jak vyplývá z dostupných údajů (viz graf 5.2), opět potvrzuje význam sousedních zemí jako hlavních partnerů České republiky v rámci odvětví CZ-NACE 10, a to jak z hlediska vývozu, tak dovozu potravinářských výrobků.

Z celkového objemu exportu směřovala největší část (přibližně 25 %) na Slovensko, které si tak udrželo svoji hlavní pozici. Následovalo Německo s podílem 18 % a Polsko s 10 %. Významnými destinacemi byly rovněž Maďarsko, Rakousko a Itálie, každá s přibližně 5% podílem. Zbývajících 22 % vývozu směřovalo do ostatních zemí, včetně Francie, Spojeného království a Nizozemska.

Na straně dovozu dominovalo Německo, odkud pocházelo 22 % všech dovezených potravinářských produktů. Polsko obsadilo druhé místo s podílem 19 %, následované Slovenskem s 6 %. Další významné podíly zaznamenaly Nizozemsko (6 %), Itálie (5 %) a Rakousko (5 %). Ostatní země, včetně Maďarska, Francie a Spojeného království, se na celkovém dovozu podílely menším, ale stále relevantním dílem.

Z uvedených dat je patrné, že teritoriální rozložení obchodních toků zůstává výrazně orientované na evropské, především sousední státy. Tyto země tvoří jádro obchodních vztahů České republiky v oblasti potravinářského průmyslu a výrazně ovlivňují jeho výkonnost jak na straně exportu, tak importu.

Graf 5.2 – Teritoriální struktura zahraničního obchodu s potravinami

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

6. Shrnutí a perspektivy oboru

V oddílu CZ-NACE 10 je patrná výrazná vnitřní členitost a rozmanitost, která vychází z pestré škály zpracovávaných agrárních surovin živočišného i rostlinného původu. Nejvýznamnějšími skupinami z hlediska tržeb zůstávají výrobní obory 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků a 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků. Důležitou roli si nadále zachovává také výroba mléčných výrobků (10.5). Naproti tomu marginální význam má skupina 10.2 zaměřená na zpracování ryb, koryšů a měkkýšů. Pestrost zpracovatelských činností odráží komplexnost a širokou rozmanitost českého potravinářského průmyslu.

V roce 2023 odvětví CZ-NACE 10 potvrdilo svůj růstový vývoj. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb meziročně vzrostly o 4,5 % na 354,51 mld. Kč. Výrazně se zvýšily osobní náklady, které dosáhly 49,17 mld. Kč, především v důsledku růstu mzdových výdajů a dalších osobních nákladů. Ziskovost odvětví se rovněž zlepšila, výsledek hospodaření vzrostl o 11,4 % na 16,45 mld. Kč.

Přidaná hodnota meziročně vzrostla o 14,1 % na 85,8 mld. Kč. Počet aktivních podnikatelských subjektů se zvýšil na 10 098 (2,1 %) a investice do dlouhodobého majetku narostly o 21,9 % na 20,27 mld. Kč. Nárůst počtu podnikatelských subjektů a vysoká úroveň investic do dlouhodobého majetku ukazují na pokračující atraktivitu odvětví a jeho orientaci na modernizaci. Průměrná hrubá měsíční mzda vzrostla meziročně o 7,9 % na 33 990 Kč, částečně v reakci na inflační tlaky a vyšší životní náklady. Na druhé straně došlo k mírnému poklesu průměrného evidenčního počtu zaměstnanců o 1,1 %, na 82 136 osob. Pokles počtu zaměstnanců naznačuje probíhající optimalizaci a zvyšování produktivity práce.

Zahraniční obchod České republiky s potravinářskými výrobky i v roce 2023 vykazoval trvalou nerovnováhu, kdy dovoz nadále převyšoval vývoz. Přesto došlo ke zlepšení obchodní bilance. Vývoz potravinářských výrobků meziročně vzrostl o 13,2 % a dosáhl hodnoty 167,6 mld. Kč. Dovoz se zvýšil o 5,2 % na 219,4 mld. Kč. Výsledné záporné saldo obchodní bilance se oproti roku 2022 snížilo o 14,5 % na -51,8 mld. Kč. Teritoriálně zůstávají pro Českou republiku klíčovými partnery sousední země. Největším odběratelem českých potravin bylo opět Slovensko, kam směřovalo přibližně 25 % vývozu. Následovalo Německo s 18% podílem a Polsko s 10 %. Na straně dovozu dominovalo Německo, ze kterého pocházelo 22 % všech dovezených potravinářských výrobků. Polsko zaujímalo druhé místo s podílem 19 %, následované Slovenskem s 6 %.

Rok 2023 potvrdil pokračující trend proměny spotřebitelského chování, který se vyznačuje rostoucí diferenciací stravovacích preferencí a zvyšující se citlivostí na cenovou dostupnost. Významnou roli přitom sehrává nejen životní styl (např. preference rostlinné stravy), ale také rozdíly v kupní síle obyvatelstva. V návaznosti na tento vývoj lze v budoucnu očekávat další segmentaci trhu, která povede k nutnosti širšího přizpůsobení. Potravinářský průmysl tak bude čelit rostoucím požadavkům na flexibilitu nabídky, od standardních výrobků až po produkty s vyšší přidanou hodnotou, a současně bude nucen investovat do inovací, marketingových strategií a efektivního cílení na různé skupiny spotřebitelů.

CZ-NACE 10.1 ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ MASA A VÝROBA MASNÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor CZ-NACE 10.1 – Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.11** – Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího;
- **10.12** – Zpracování a konzervování drůbežího masa;
- **10.13** – Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa.

Obor se zabývá zpracováním a konzervováním masa velkých i drobných hospodářských zvířat a zahrnuje výrobu čerstvého, chlazeného a mrazeného masa (v jateční a výsekové úpravě) a výrobu masných výrobků. Patří k nosným výrobním oborům výroby potravinářských výrobků. Největší objem porážek skotu v roce 2023 byl vykázán u těchto jatečných provozů: Maso uzeniny Polička a.s. a Kostecké uzeniny a.s. Z hlediska porážky prasat pak Kostecké uzeniny a.s. a Maso Jičín s.r.o.

Obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků si dlouhodobě udržuje první příčku v podílu na tržbách v rámci výroby potravinářských výrobků v roce 2023 zaujímal druhou příčku. V případě zaměstnanosti zaujímá z dlouhodobého pohledu druhou pozici v roce 2023 zaujímal pozici první. Pokud jde o přidanou hodnotu, ta dlouhodobě zaujímá v rámci výroby potravinářských výrobků třetí místo v roce 2023 zaujímal druhou pozici. V roce 2023 se obor podílel na CZ-NACE 10 tržbami za prodej VV a S v b. c. 21,5 % (meziroční růst o 0,1 %), na přidané hodnotě CZ-NACE 10 celkem 16,0 % (meziroční pokles o 2,2 %), a na počtu zaměstnanců 22,1 % (meziroční pokles o 0,3 %).

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby oboru a přidaná hodnota v roce 2023 meziročně vzrostly. U tržeb na nejvyšší hodnotu ve sledovaném období. Průměrná mzda meziročně rostla a dosáhla nejvyšší hodnoty ve sledovaném období. Přidaná hodnota na zaměstnance meziročně rostla a zaznamenala nejvyšší hodnotu ve sledovaném období.

Obor dosáhl v roce 2023 účetního zisku ve výši 1,7 mld. Kč, což je meziročně o 28,3 % více. Celkové náklady oboru meziročně vzrostly o 3,8 % z toho výkonová spotřeba vzrostla o 5,5 %. Investiční aktivita meziročně vzrostla o 4,0 %.

Přidaná hodnota na zaměstnance meziročně v roce 2023 vzrostla o 3,5 % při meziročním snížení počtu zaměstnanců o 541.

Průměrná mzda oboru v roce 2023 meziročně vzrostla o 6,6 % na 31 294 Kč, i tak je výše mzdy nižší než je průměrná mzda za celý potravinářský průmysl.

Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2016–2023. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	55 249 852	58 053 040	58 490 723	61 253 156	62 993 869	62 035 505	72 154 707	76 268 349
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	10 899 619	11 830 257	10 280 521	10 696 312	9 162 709	8 670 066	8 767 523	8 848 730
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	59 930 580	62 622 661	62 505 594	65 784 478	67 252 501	65 973 292	76 349 945	80 295 701
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	58 691 241	61 444 328	58 296 649	62 184 098	60 381 393	58 942 954	69 445 132	73 268 340
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	8 997 246	9 674 266	8 164 928	8 277 363	6 877 355	6 644 849	6 778 144	6 717 217
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	-217 913	106 139	-7 749	-176 813	35 461	-92 297	-331 446	186 752
C. Aktivace [v tis. Kč]	-2 560 441	-2 519 768	-1 891 529	-1 935 560	-2 008 739	-1 820 273	-1 874 413	-2 082 592
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	7 379 051	7 746 596	7 932 381	8 269 960	8 441 744	8 949 932	9 451 031	9 724 694
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	5 287 510	5 546 527	5 754 635	5 983 900	6 106 505	6 329 338	6 574 751	6 802 732
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	1 932 426	2 054 214	2 149 129	2 270 767	2 293 312	2 401 405	2 497 017	2 580 207
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	153 176	184 989	199 260	268 589	261 936	227 061	256 870	247 452
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	1 481 393	1 587 154	1 704 980	1 653 259	1 741 132	1 838 969	2 048 143	1 996 275
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	94 218	91 142	149 517	147 255	115 714	130 541	380 971	390 474
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	1 470 724	1 167 374	2 653 809	1 843 806	3 448 005	3 810 127	1 764 686	2 135 521
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	232 761	307 948	370 243	354 674	574 128	554 757	414 224	411 842
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	1 237 963	859 426	2 283 567	1 489 132	2 873 877	3 255 370	1 350 461	1 733 262

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplňující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	10 236 584	10 852 599	12 373 872	11 877 744	13 748 462	13 675 188	13 682 957	13 744 578
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	2 857 534	3 106 003	4 441 491	3 607 783	5 306 718	4 725 256	4 231 926	4 019 884
EBIT [v tis. Kč]	1 564 943	1 258 516	2 803 327	1 991 061	3 563 719	3 940 669	2 145 657	2 525 995
Tržby [v tis. Kč]	66 149 471	69 883 297	68 771 244	71 949 469	72 156 577	70 705 572	80 922 230	85 117 078
* Čistý obrat za účetní období [v tis. Kč]	68 909 474	72 864 717	71 469 643	74 454 583	74 796 701	73 477 337	84 317 596	87 886 703
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	21 613	21 717	20 016	19 174	18 898	18 942	18 656	18 115
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	2 078	2 228	2 329	2 176	1 995	1 886	1 865	2 176
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	1 890	2 010	2 082	1 959	1 836	1 797	1 742	2 058
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	2 452 620	2 637 702	2 835 622	2 690 924	3 735 006	3 886 075	3 182 067	4 462 411
Náklady celkem [v tis. Kč]	67 671 496	72 005 296	69 186 079	72 965 448	71 922 809	70 277 866	82 967 134	86 152 837

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	4,77 %	3,92 %	8,49 %	5,90 %	10,21 %	10,65 %	5,41 %	6,26 %
Čistý obrát/Aktiva	2,1	2,27	2,16	2,2	2,14	1,98	2,13	2,19
EBIT/Čistý obrát	2,27 %	1,73 %	3,92 %	2,67 %	4,76 %	5,36 %	2,54 %	2,86 %
VK/Aktiva	49,66 %	46,83 %	53,41 %	53,87 %	54,92 %	53,28 %	51,65 %	53,77 %
UZ/Aktiva	60,70 %	58,11 %	62,38 %	61,45 %	62,64 %	62,92 %	62,99 %	64,73 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	2,60 %	2,51 %	5,05 %	5,76 %	4,30 %	3,66 %	8,48 %	8,76 %
L3 (Běžná likvidita)	1,08	1,06	1,19	1,19	1,25	1,21	1,22	1,2
L2 (Pohotová likvidita)	0,78	0,79	0,91	0,9	0,98	0,91	0,89	0,9
L1 (Okamžitá likvidita)	0,2	0,2	0,28	0,29	0,36	0,32	0,28	0,24
HOP/Čistý obrát	4,15 %	4,26 %	6,21 %	4,85 %	7,09 %	6,43 %	5,02 %	4,57 %
PH/Čistý obrát	14,86 %	14,89 %	17,31 %	15,95 %	18,38 %	18,61 %	16,23 %	15,64 %
ON/Čistý obrát	10,71 %	10,63 %	11,10 %	11,11 %	11,29 %	12,18 %	11,21 %	11,07 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	432 075	453 242	553 771	556 347	658 020	656 569	666 752	677 366
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	473 621	499 738	618 197	619 486	727 501	721 954	733 417	758 744
Průměrná mzda [v Kč]	20 387	21 284	23 958	26 008	26 927	27 845	29 368	31 294

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců zpracovaného, konzervovaného masa a masných výrobků (tabulka 3.1) ukazuje, že v roce 2023 došlo k nárůstu o 33,4 p. b., oproti poměřovanému roku 2015.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Konzerv. maso a masné výrobky	10.1	98,0 %	101,4 %	98,6 %	105,5 %	109,1 %	103,0 %	122,1 %	133,4 %

Pramen: ČSÚ

Hovězí maso

V roce 2023 se CZV jatečného skotu udržely přibližně na úrovni roku 2022. Hlavním důvodem byl vyrovnaný poměr mezi nabídkou a poptávkou na tuzemském trhu a dobrý odbyt živého skotu v zahraničí. Průměrná CZV skotu celkem podle TISČRSZIF sice meziročně nepatrně oslabila (o 0,9 %) vlivem poklesu CZV jatečných krav (o 0,5 % na 48,12 Kč/kg ž. hm.), které se podílí na produkci hovězího masa více než polovinou, naopak vzrostla CZV jatečných býků tř. SEUR o 0,6 % (o 0,34 Kč/kg) na 59,20 Kč/kg ž. hm.

Na vývoj cen jatečného skotu reagovaly i ceny průmyslových výrobců výsekového hovězího masa. Podle TISČRSZIF se průměrná CPV hovězího masa se zvýšila o 1,3 % na 157,14 Kč/kg. Spotřebitelské ceny hovězího masa podle ČSÚ stouply meziročně nejvýrazněji, a to v průměru o 6,8 %.

Vepřové maso

Tuzemská cena zemědělských výrobců jatečných prasat v roce 2023 reagovala na vývoj na evropském trhu a od začátku roku téměř stále rostla. Průměrná CZV jatečných prasat tř. SEU se meziročně zvýšila o 23,0 % (tj. o 7,71 Kč) na 41,25 Kč/kg ž. hm. Meziročně

se zvýšily i ceny průmyslových výrobců vepřového výsekového masa podle TIS ČR SZIF (zvýšení o 12,1 %, tj. o 8,71 Kč/kg) na 80,43 Kč/kg. Spotřebitelské ceny vepřového masa (vepřová kýta bez kosti) též meziročně vzrostly (index 127,3).

Drůbeží maso

CZV brojlerů se v roce 2023 meziročně zvýšila o 9,5 % na 29,88 Kč/kg. CPV kuřat kuchaných I. tř. vzrostla o 10,5 % na 56,57 Kč/kg (ČSÚ).

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Hovězí maso

Čistá produkce (výroba masa zpracovatelský průmysl) se v roce 2023 meziročně zvýšila téměř o 1,7 tis. t j. hm. na 70,2 tis. t j. hm. Průměrná roční spotřeba hovězího a telecího masa na obyvatele proti roku 2022 klesla o 0,3 kg a dosáhla odhadovaných 8,5 kg/rok. Míra soběstačnosti se v komoditě hovězí a telecí maso meziročně zlepšila o 4,9 p. b. na 131,8 %, neboť hrubá výroba stagnovala, zatímco spotřeba klesla.

Vepřové maso

Český masný zpracovatelský průmysl vyrobil v roce 2023 celkem 197,9 tis. t j. hm. vepřového masa (včetně dovezených jatečných prasat), což představovalo meziročně pokles o 5,2 %.

Celková spotřeba vepřového masa v meziročním porovnání v roce 2023 poklesla o 3,5 % (tj. 16,0 tis. t) a dosáhla 436,6 tis. t j. hm. ČR není ve výrobě vepřového masa dlouhodobě soběstačná. V roce 2023 došlo k dalšímu meziročnímu poklesu míry soběstačnosti, a to o 1,6 p. b. na 46,3 % především z důvodu poklesu produkce. V roce 2023 podle odhadu ÚZEI poklesla spotřeba vepřového masa o 3,4 % na 42,4 kg/obyv./rok.

Drůbež

Spotřeba v ČR v roce 2023 meziročně vzrostla na 269,6 tis. t j. hm. a míra soběstačnosti v roce 2023 meziročně klesla o 3,7 p. b. na 73,0 %.

Ekonomické výsledky oboru Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků dle údajů za rok 2023 lze hodnotit pozitivně vzhledem k tomu, že došlo k nárůstu hodnot hlavních ukazatelů. Meziročně se zvýšily tržby (nejvyšší hodnota za celé sledované období), přidaná hodnota, produktivita práce (nejvyšší hodnota za sledované období) i hospodářský výsledek. Došlo také k meziročnímu zvýšení mezd, nicméně i tak byla mzda v oboru nižší než průměrná mzda CZ-NACE 10.

I v příštích letech bude nutné se orientovat především na intenzivnější propagaci a zviditelňování kvalitních českých potravin a výrobků z masa vyrobených.

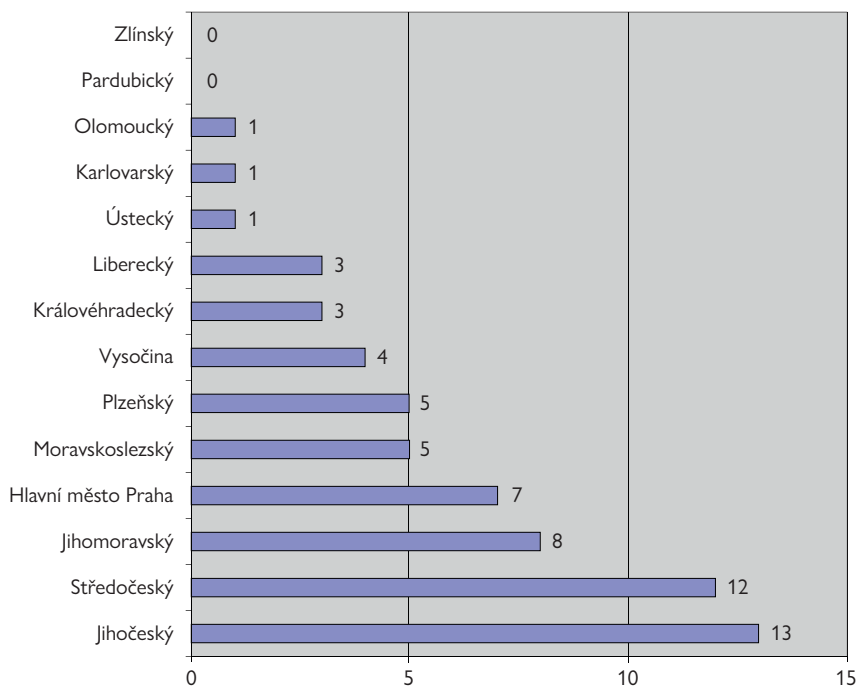
CZ-NACE 10.2 ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ RYB, KORÝŠŮ A MĚKKÝŠŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V roce 2023 bylo v ČR vyprodukováno 18,6 tis. t ž. hm. tržních ryb, což představovalo proti roku 2022 snížení o 3,6 % (o 646 t ž. hm.). Dominantní v celkové tržní produkci ryb je kapr (85,4 %) u produkce tržního kapra byl zaznamenán v roce 2023 meziroční pokles o 534 t. Nejvýznamnější chovanou rybou byl v roce 2023 kapr s podílem 85,4 % (meziroční nárůst o 0,1 %). Býložravé ryby (amur, tolstolobik) s podílem 4,5 % (meziroční nárůst o 0,6 %). Lososovité ryby (pstruh duhový, siven) s podílem 3,5 % a dravé ryby s podílem 1,6 %. Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb s provozy, které jsou vybaveny na vysoké úrovni a plně vyhovují požadavkům EU. Přesto zpracovávají pouze malou část celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb v roce 2023 to bylo 11,8 % (meziroční pokles o 0,6 p. b.).

V ČR bylo na základě údajů SVS ČR k 31. 12. 2023 evidováno 63 schválených a registrovaných provozů (graf 1.1) pro obchodování s EU (meziroční pokles o 3 provozu). Tyto údaje však zahrnují všechny provozu tzn. zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeny do CZ-NACE 10.2. Jde např. o výrobní zpracovávající malé množství ryb např. rybářství, kde hlavní činností je chov ryb apod.

Graf 1.1 – Počet provozů evidovaných jako schválené a registrované pro obchodování s EU v jednotlivých krajích k 31. 12. 2023

Pramen: SVS

Podíl CZ-NACE 10.2 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 1,1 % (meziroční růst o 0,2 %). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně snížil o 13 osob, a v roce 2023 činil podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví 0,9 % (meziroční stagnace). Podíl na přidané hodnotě v roce 2023 meziročně vzrostl a činil 0,9 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S od roku 2017 oboru meziročně rostou. Ukazatel Přidaná hodnota v roce 2023 zaznamenal meziroční růst a dosáhl nejvyšší hodnoty za sledované období. Průměrná mzda meziročně rostla včetně přidané hodnoty na zaměstnance.

Obor dosáhl v roce 2023 účetního zisku ve výši 79,8 mil. Kč, což je meziročně o 127,5 % více. Celkové náklady oboru meziročně vzrostly o 11,2 % z toho výkonová spotřeba vzrostla o 7,1 %. Investiční aktivita meziročně vzrostla o 28,7 %.

Přidaná hodnota na zaměstnance meziročně v roce 2023 vzrostla o 38 % při meziročním snížení počtu zaměstnanců o 13.

Průměrná mzda v roce 2023 meziročně vzrostla o 6,7 % na 36 116 Kč.

Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2016–2023. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	1 961 053	2 018 153	2 030 049	2 211 371	2 431 684	2 860 410	3 395 483	3 854 835
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	358 626	317 139	331 803	262 196	210 693	215 609	280 294	275 060
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	2 025 291	2 068 303	2 091 778	2 293 394	2 478 457	2 906 071	3 467 941	3 905 646
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	1 945 824	1 869 435	1 879 533	2 031 197	2 088 289	2 477 404	3 155 360	3 379 819
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	299 460	265 307	277 057	220 890	179 414	184 104	243 016	227 097
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	-2 752	1 707	-6 921	-39 492	-15 484	-13 725	-35 177	-251
C. Aktivace [v tis. Kč]	-2 319	-25	-63	-1 225	-10	-432	-2	-2 598
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	267 399	296 450	317 593	335 844	383 803	392 227	430 699	561 577
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	195 786	218 159	230 394	243 109	282 047	278 091	300 214	314 598
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	72 274	80 793	82 362	90 050	104 175	102 567	112 525	131 515.
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	3 120	3 086	5 201	6 469	9 256	22 022	15 133	114 440
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	65 376	73 232	84 634	76 037	74 156	68 506	68 286	77 828
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	4 683	3 526	5 503	5 691	7 117	6 978	13 173	21 001
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	60 281	89 750	86 714	43 843	120 843	134 265	45 502	92 158
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	12 853	16 614	19 577	15 422	19 542	22 214	10 425	28 405
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	47 428	73 136	67 137	28 422	101 301	112 051	35 077	79 806

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	378 926	464 175	489 302	483 087	569 582	612 771	555 597	752 925
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	111 527	167 725	171 709	147 243	185 780	220 544	124 898	191 348
EBIT [v tis. Kč]	64 963	93 276	92 217	49 535	127 959	141 243	58 674	113 159
Tržby [v tis. Kč]	2 319 679	2 335 292	2 361 852	2 473 567	2 642 377	3 076 018	3 675 777	4 129 895
* Čistý obrat za účetní období [v tis. Kč]	2 418 675	2 391 250	2 405 036	2 534 415	2 753 601	3 179 934	3 752 898	4 213 872
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	742	757	725	723	754	721	739	726
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	15	15	14	14	15	15	15	17
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	20	21	20	19	20	20	19	21
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	94 566	206 902	48 646	74 424	46 213	74 619	68 532	88 215
Náklady celkem [v tis. Kč]	2 371 246	2 318 114	2 337 899	2 505 993	2 652 298	3 067 883	3 717 822	4 134 429

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	3,96 %	5,17 %	5,30 %	2,94 %	7,44 %	9,33 %	3,41 %	5,91 %
Čistý obrát/Aktiva	1,48	1,33	1,38	1,51	1,6	2,1	2,18	2,36
EBIT/Čistý obrát	2,69 %	3,90 %	3,83 %	1,95 %	4,65 %	4,44 %	1,56 %	2,58 %
VK/Aktiva	57,47 %	57,48 %	58,89 %	55,03 %	56,73 %	51,76 %	42,05 %	48,01 %
UZ/Aktiva	66,43 %	69,83 %	67,95 %	67,11 %	63,79 %	57,65 %	57,29 %	63,04 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	3,19 %	1,58 %	3,49 %	2,80 %	5,86 %	7,84 %	5,02 %	7,33 %
L3 (Běžná likvidita)	1,12	1,17	1,36	1,3	1,48	1,48	1,23	1,35
L2 (Pohotová likvidita)	0,72	0,81	0,91	0,9	1,06	1,04	0,8	0,82
L1 (Okamžitá likvidita)	0,17	0,27	0,25	0,31	0,32	0,26	0,23	0,11
HOP/Čistý obrát	4,61 %	7,01 %	7,14 %	5,81 %	6,75 %	6,94 %	3,33 %	4,54 %
PH/Čistý obrát	15,67 %	19,41 %	20,34 %	19,06 %	20,69 %	19,27 %	14,80 %	17,87 %
ON/Čistý obrát	11,06 %	12,40 %	13,21 %	13,25 %	13,94 %	12,33 %	11,48 %	13,33 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	500 731	601 540	661 701	655 684	740 878	831 627	736 682	1 013 145
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	510 947	613 409	674 474	668 104	755 390	849 316	751 554	1 037 230
Průměrná mzda [v Kč]	22 000	24 025	26 465	28 018	31 171	32 120	33 842	36 116

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Shrnutí a perspektivy oboru

Tuzemská spotřeba ryb podle ČSÚ, zahrnující sladkovodní i mořské ryby, se v roce 2023 meziročně snížila o 5,8 % na 5,6 kg/obyv./rok.

Ekonomické výsledky oboru Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů dle údajů za rok 2023 lze hodnotit pozitivně vzhledem k tomu, že došlo k nárůstu hodnot hlavních ukazatelů. Meziročně se zvýšily tržby i přidaná hodnota (nejvyšší hodnoty za celé sledované období), produktivita práce (nejvyšší hodnota za sledované období) i hospodářský výsledek. Došlo také k meziročnímu zvýšení mezd.

Hlavní prioritou jak ve zpracování, tak v chovu ryb je udržet a zlepšovat pozici v odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu.

CZ-NACE 10.3 ZPRACOVÁNÍ A KONZERVOVÁNÍ OVOCE A ZELENINY

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor CZ-NACE 10.3, který se specializuje na zpracování a konzervování ovoce a zeleniny, lze dále členit do tří hlavních výrobních kategorií:

- **10.31** – Zpracování a konzervování brambor,
- **10.32** – Výroba ovocných a zeleninových šťáv,
- **10.33** – Ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny.

Podkategorie 10.31 se zaměřuje na výrobu mražených bramborových polotovarů, dehydratované bramborové kaše, krekry, lupínků, vloček a mouky. Podkategorie 10.32 zahrnuje nejen výrobu ovocných a zeleninových šťáv, ale také produkci koncentrátů získaných z čerstvého ovoce a zeleniny, které slouží jako suroviny pro další zpracování v potravinářském průmyslu. Podkategorie 10.33 představuje širší spektrum činností spojených s dalším zpracováním a konzervováním ovoce a zeleniny. Spadá sem např. zmrazování, sušení, nakládání do oleje nebo octa, či tepelná úprava spojená s uzavřením do konzerv. Výsledkem je široké spektrum výrobků, včetně džemů, pomazánek na bázi ořechů, ovocných a zeleninových salátů a dalších potravinářských produktů, jejichž hlavní složkou je ovoce nebo zelenina.

Ačkoli tento obor představuje důležitý článek v rámci potravinářského řetězce, jeho podíl na celkové struktuře potravinářského průmyslu zůstává relativně marginální. Charakteristickým rysem této výroby je výrazná sezónnost, která úzce souvisí se sklizní surovin a zároveň variabilní dostupnost energetických zdrojů, jež jsou klíčové zejména pro energeticky náročné mrazírenské procesy.

Dle výsledků statistického zjišťování Ministerstva zemědělství (2023)⁷ bylo zjištěno, že v roce 2023 bylo pro účely zpracování nakoupeno celkem 29 560 tun ovoce, což představuje meziroční pokles o přibližně 38 % ve srovnání s rokem 2022. Tento výrazný úbytek byl způsoben především poklesem nákupu čerstvých průmyslových jablek, která každoročně představují více než polovinu veškerého ovoce určeného ke zpracování. Množství nakoupeného čerstvého ovoce z domácích zdrojů dosáhlo v roce 2023 objemu 11 374 tun, což představuje pokles o 62 % oproti předchozímu roku.

Množství nakoupeného čerstvého ovoce z domácích zdrojů pokleslo o 5 % na 29 881 tun ve srovnání s předchozím rokem. Naopak dovoz čerstvého ovoce pro zpracování ze zahraničí v roce 2023 meziročně vzrostl přibližně o 44 % a dosáhl objemu 9 083 tun. Z uvedeného množství tvořila největší část domácího nákupu (84 %) průmyslová jablka, a to v objemu 9 557 tun. V případě zahraničního dovozu představovala průmyslová jablka téměř 50 % celkového objemu, přičemž jejich nákup vzrostl oproti roku 2022 více než dvojnásobně.

Nákup upraveného ovoce pro zpracování z tuzemských zdrojů v roce 2023 dosáhl objemu 1 498 tun, což představuje meziroční pokles o 29 % ve srovnání s rokem 2022. Ze zahraničí bylo pro výrobu ovocných výrobků dovezeno celkem 7 605 tun mraženého, sušeného a jinak upraveného ovoce, včetně ovocných protlaků a koncentrátů (pokles o 19 % oproti předchozímu roku). Ovoce jako vinná réva, angrešt, jahody, borůvky, brusinky, maliny, ostružiny, šípky a další druhy bylo většinou pořízováno ve upravené formě a převážně ze zahraničních zdrojů. Z celkového objemu dovezeného upraveného ovoce pak největší podíl připadl na jahody, které tvořily 16 % tohoto dovozu.

Podle výsledků stejného statistického šetření dosáhla celková produkce ovocných výrobků v roce 2023 objemu 60 761 tun, což představuje meziroční pokles o přibližně 11 %. Největší podíl v rámci této výroby (36 %) tvořily ovocné šťávy, jejichž celkový objem činil 21 826 tun, což je srovnatelné s předchozími roky. Výroba šťáv celkově poklesla o 9 % ve srovnání s rokem 2022. Z celkového objemu ovocných šťáv tvořila jablečná šťáva největší podíl, a to 53 % (11 646 tun), i když její produkce zaznamenala pokles o 11 % oproti předchozímu roku. Zaznamenán byl rovněž výrazný nárůst o 18 % v produkci ostatních ovocných šťáv, avšak konkrétní údaje nelze zveřejnit z důvodu ochrany údajů. Výroba džemů a marmelád v roce 2023 klesla o 10 % a tvořila 25 % celkové výroby ovocných produktů. Výroba dětské a kojenecké ovocné výživy meziročně poklesla o 13 % a představovala 20 % celkové výroby ovocných výrobků.

Celkový nákup zeleniny určené ke zpracování v roce 2023 74 268 tun, což představuje meziroční pokles o přibližně 7 %. Objem čerstvé zeleniny dodané z tuzemských zdrojů ke zpracování klesl ve srovnání s rokem 2022 o 21 % na 35 068 tun, zatímco dovoz čerstvé zeleniny ze zahraničí ve stejném období narostl o 21 % a dosáhl objemu 26 191 tun. Nejvýznamnější položkou v rámci domácího nákupu čerstvé zeleniny bylo, stejně jako v předchozích letech, bílé zelí, které v roce 2023 tvořilo 32 % celkového tuzemského objemu. Významný podíl v tuzemském nákupu zaujímal rovněž okurky nakládačky, jejichž podíl činil 16 %.

V roce 2023 bylo pro účely výroby zeleninových produktů nakoupeno z tuzemských zdrojů 3 270 tun upravené zeleniny, což představuje meziroční pokles o 9 % oproti roku 2022. Nejvýznamnější položkou v tomto objemu byla sušená cibule, nicméně konkrétní údaje o jejím množství nelze zveřejnit vzhledem k nutnosti zachování důvěrnosti statistických dat. Nákup upravené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů ze zahraničí činil téměř 9 740 tun, což je o 8 % méně než v předchozím roce. Hlavní složkou nákupu upravené zeleniny pro zpracování ze zahraničí tvořila i nadále rajčata, která se na celkovém objemu podílela z 35 %, čímž si udržela svou dominantní pozici obdobně jako v předchozích letech.

⁷ Statistické zjišťování Konzerv (MZe) 1-01, „Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků“, rok 2023.

Z údajů dále vyplývá, že v roce 2023 celková výroba zeleninových výrobků dosáhla 91 850 tun, což představuje pokles o 12 % ve srovnání s rokem 2022. Největší podíl na celkové výrobě, podobně jako v předchozích letech, tvořila sterilovaná zelenina (41 %), jejíž produkce však klesla o 12 %, tj. 37 747 tun. Z této kategorie tvořily okurky nakládačky přibližně 52 %. V porovnání s rokem 2022 poklesla i výroba zmrazené zeleniny a směsí, a to o 22 %. Výroba kečupu dosáhla 10 423 tun, což představuje pokles o 6 % oproti předchozímu roku. Výroba kysaného zelí klesla o 14 % na 8 718 tun, zatímco výroba sterilovaných směsí a salátů se snížila o 19 % na 8 815 tun. Výjimkou byl pouze nárůst u polotovarů z chlazené nebo čerstvé zeleniny, jejichž produkce vzrostla o 6 %, což činí 8 651 tun.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele v rámci sledovaného výrobního oboru CZ-NACE 10.3 2016 až 2023 jsou uvedeny v tabulkách 2.1, 2.2 a 2.3.

Většina položek uvedených v tabulce 2.1, která zachycuje vybrané ukazatele výkazu zisku a ztráty za odvětví CZ-NACE 10.3, vykazuje kolísavý vývoj. Osobní náklady, zejména mzdové náklady a náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, mají dlouhodobě rostoucí tendenci. V roce 2023 dosáhly celkové osobní náklady výše 1 843 mil. Kč, což představovalo meziroční nárůst o 11,7 %.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb dosáhly v roce 2023 hodnoty 12 479 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 10,4 % a zároveň nový vrchol v rámci sledovaného období. Zvýšení tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb překonalo dosavadní maximum zaznamenané v roce 2022. Na druhé straně se výrazně zvýšila také výkonová spotřeba, která v roce 2023 činila 10 874 mil. Kč (meziroční nárůst o 6,9 %). Výsledek hospodaření za účetní období vzrostl na 730 mil. Kč., což odpovídá více než dvojnásobku hodnoty z roku 2022.

Celkově lze poznamenat, že data za rok 2023 potvrzují pozitivní trend oživení ekonomické výkonnosti v odvětví CZ-NACE 10.3, a to navzdory rostoucím nákladům na pracovní sílu a výkonovou spotřebu.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	7 636 914	8 288 223	8 535 438	9 078 097	9 399 044	9 175 072	11 302 684	12 478 671
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	854 295	1 240 587	1 221 061	1 246 556	1 117 164	1 152 396	1 383 714	1 745 827
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	7 987 594	8 558 206	8 806 100	9 359 637	9 626 144	9 412 019	11 770 477	12 856 175
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	6 839 477	7 493 276	7 592 104	8 012 039	8 119 686	8 090 057	10 168 977	10 873 529
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	657 806	989 046	976 218	1 004 536	943 962	939 342	1 086 813	1 337 764
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	-96 297	-527	-7 661	-18 573	-36 358	-15 479	-158 749	42 874
C. Aktivace [v tis. Kč]	-57 895	-17 915	-18 158	-20 947	-17 539	-8 414	-12 144	-12 314
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	1 123 984	1 267 595	1 387 397	1 493 196	1 513 482	1 569 379	1 649 547	1 843 164
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	785 089	923 675	1 013 951	1 076 476	1 074 047	1 095 312	1 150 995	1 270 126
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	296 591	351 095	382 827	406 063	406 267	413 905	434 993	473 935
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	42 771	24 077	23 349	37 037	51 045	39 213	60 518	92 785
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odписы DM) [v tis. Kč]	260 795	314 048	327 322	377 686	399 728	395 442	401 237	410 603
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	21 149	19 138	30 596	39 493	30 078	67 449	83 876	91 117
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	312 810	421 714	404 078	420 737	457 539	333 835	437 256	953 880
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	66 847	75 368	79 843	79 177	87 489	77 676	83 387	189 470
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	245 963	346 346	324 235	341 559	370 050	256 158	353 869	729 768

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 poskytuje doplňující údaje a dopočtená data pro obor CZ-NACE 10.3, přičemž většina ukazatelů vykazuje z dlouhodobého hlediska kolísavý charakter. V roce 2023 však došlo k výraznému růstu v řadě klíčových ukazatelů, což naznačuje pokračující zlepšování ekonomické výkonnosti tohoto odvětví.

Přidaná hodnota dosáhla v roce 2023 hodnoty 3 320 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 23,5 %. Obor se na celkové přidané hodnotě vytvářené v rámci potravinářského průmyslu podílí méně než 3,9 %, což potvrzuje jeho menší význam v rámci potravinářského průmyslu. Podobně hrubý operační přebytek vzrostl o 42,2 %, na 1 477 mil. Kč, čímž překonal dosavadní maximum z roku 2022.

Celkové tržby meziročně vzrostly o 12,1 % na 14 225 mil. Obor CZ-NACE 10.3 se na celkových tržbách potravinářského průmyslu podílí zhruba 3,3 %, což svědčí o jeho menším významu z hlediska generovaných tržeb v rámci v potravinářství. Na druhé straně však došlo také k navýšení celkových nákladů, které dosáhly 14 116 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 9,5 %.

Zajímavým trendem je pokračující růst investic do dlouhodobého majetku, které v roce 2023 činily 652 mil. Kč, tedy o 13,0 % více než v předchozím roce. Tento nárůst pravděpodobně souvisí s inovacemi a technologickými vylepšeními. Průměrný evidenční počet zaměstnanců se meziročně mírně snížil na 3 036 osob (o 2,2 %), což může souviset s automatizací a zefektivněním provozu.

Počet aktivních podnikatelských subjektů se nadále zvyšoval a v roce 2023 dosáhl 165, což znamená nárůst o 2,5 % oproti roku 2022. Tento vývoj ukazuje na atraktivitu a stabilizaci odvětví z hlediska podnikatelského prostředí.

Celkově tato data potvrzují pokračující růst a zlepšující se kondici oboru CZ-NACE 10.3 v roce 2023, a to i přes růst nákladů a mírný pokles zaměstnanosti.

Tabulka 2.2 – Doplňující a dopočtená data

Doplňující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	1 805 923	2 053 977	2 190 214	2 352 134	2 450 420	2 261 304	2 688 314	3 320 410
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	681 939	786 381	802 817	858 938	936 938	691 925	1 038 767	1 477 246
EBIT [v tis. Kč]	333 959	440 852	434 674	460 230	487 616	401 284	521 132	1 044 996
Tržby [v tis. Kč]	8 491 208	9 528 811	9 756 499	10 324 654	10 516 208	10 327 467	12 686 398	14 224 499
* Čistý obrát za účetní období [v tis. Kč]	8 875 744	9 907 796	10 120 348	10 728 472	10 991 909	10 857 654	13 243 853	14 846 265
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	3 221	3 227	3 248	3 261	3 316	3 105	3 103	3 036
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	116	112	115	120	129	127	127	138
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	140	136	145	149	155	156	161	165
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	319 029	425 941	805 453	485 135	477 515	540 357	577 508	652 464
Náklady celkem [v tis. Kč]	8 629 781	9 561 447	9 796 114	10 386 922	10 621 860	10 608 768	12 889 986	14 116 493

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 přináší přehled vybraných finančních ukazatelů CZ-NACE 10.3, které zachycují vývoj ekonomické výkonnosti ve sledovaném období. V roce 2023 činila přidaná hodnota na zaměstnance 1 094 tis. Kč, což představuje výrazný meziroční nárůst o 26,3 % oproti roku 2022. Podobně rostl i ukazatel přidané hodnoty na pracující osobu, který se zvýšil na 1 046 tis. Kč.

Růst produktivity byl doprovázen také nárůstem mezd. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla v roce 2023 hodnoty 34 861 Kč, což znamená meziroční zvýšení o 12,8 %. Tento vývoj naznačuje, že navzdory snižujícímu se počtu zaměstnanců a rostoucím nákladům, podniky investují do odměňování pracovní síly.

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	5,80 %	6,80 %	6,33 %	6,37 %	6,44 %	5,33 %	6,17 %	11,65 %
Čistý obrát/Aktiva	1,54	1,53	1,47	1,49	1,45	1,44	1,57	1,66
EBIT/Čistý obrát	3,76 %	4,45 %	4,30 %	4,29 %	4,44 %	3,70 %	3,93 %	6,97 %
VK/Aktiva	55,56 %	59,26 %	58,33 %	56,73 %	58,01 %	56,97 %	55,57 %	57,08 %
UZ/Aktiva	69,89 %	69,12 %	68,61 %	66,05 %	66,54 %	63,67 %	64,83 %	62,95 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/ úročené cizí zdroje)	2,56 %	3,00 %	4,33 %	5,87 %	4,66 %	13,37 %	10,72 %	19,94 %
L3 (Běžná likvidita)	1,56	1,71	1,63	1,54	1,68	1,8	1,92	2,01
L2 (Pohotová likvidita)	0,75	0,85	0,81	0,83	0,94	0,93	0,98	1,12
L1 (Okamžitá likvidita)	0,14	0,21	0,2	0,2	0,24	0,18	0,15	0,29
HOP/Čistý obrát	7,68 %	7,94 %	7,93 %	8,01 %	8,52 %	6,37 %	7,84 %	9,95 %
PH/Čistý obrát	20,35 %	20,73 %	21,64 %	21,92 %	22,29 %	20,83 %	20,30 %	22,37 %
ON/Čistý obrát	12,66 %	12,79 %	13,71 %	13,92 %	13,77 %	14,45 %	12,46 %	12,42 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	541 283	615 196	651 285	695 636	711 231	699 663	832 361	1 046 145
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	560 725	636 583	674 422	721 226	738 919	728 369	866 379	1 093 625
Průměrná mzda [v Kč]	20 314	23 856	26 018	27 506	26 990	29 400	30 912	34 861

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Tabulka 3.1 poskytuje přehled cenových indexů průmyslových výrobců v odvětví zpracování a konzervování ovoce a zeleniny za období let 2016 až 2023. Vývoj cenových indexů byl během tohoto období výrazně ovlivněn nákladovými faktory, což se odrazilo v jejich kolísavém charakteru. V roce 2023 dosáhl cenový index hodnoty 137,9 %, což představuje nárůst o 22,1 p. b. oproti roku 2022. Ve srovnání s výchozím rokem 2015 došlo k celkovému navýšení cen o 37,9 %, přičemž nejvýraznější růst byl zaznamenán právě v posledních dvou letech.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	10.3	99,4 %	96,0 %	96,3 %	99,5 %	100,5 %	101,6 %	115,8 %	137,9 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

V roce 2023 čelilo odvětví zpracování a konzervování ovoce a zeleniny (CZ-NACE 10.3) různým výzvám, které se promítly do celkové produkce i nákupu surovin. Významně se snížil objem nakoupeného ovoce a zeleniny určeného ke zpracování, a to především v důsledku nižší domácí produkce a stále výraznější závislosti na dovozu.

Objem nakoupeného ovoce pro zpracování dosáhl v roce 2023 pouze 29 560 tun, což znamená meziroční pokles o 38 %. Klíčovým faktorem tohoto úbytku byl propad nákupu čerstvých průmyslových jablek, jež tradičně tvoří hlavní surovinu sektoru. Nákup čerstvého ovoce z domácích zdrojů klesl o 62 %, zatímco dovoz ze zahraničí vzrostl o 44 %. Celková výroba ovocných výrobků dosáhla v roce 2023 objemu 60 761 tun, což je o 11 % méně než v předchozím roce. Pokles byl zaznamenán téměř ve všech hlavních kategoriích – výroba ovocných šťáv klesla o 9 %, džemů a marmelád o 10 % a dětské výživy o 13 %. Naopak určité oživení zaznamenala výroba ostatních ovocných šťáv, jejíž objem vzrostl o 18 %.

V roce 2023 činil celkový objem nakoupené zeleniny určené ke zpracování 74 268 tun, což je o 7 % méně než v roce 2022. Zatímco nákup z domácích zdrojů klesl o 21 %, dovoz čerstvé zeleniny vzrostl o 21 %. Nejvýznamnější položkou domácího nákupu zůstává bílé zelí (32 %), následované nakládačkami (16 %). U upravené zeleniny byl zaznamenán 9% pokles domácí produkce (3 270 tun), zatímco dovoz dosáhl téměř 9 740 tun. Hlavní složkou nákupu upravené zeleniny pro zpracování ze zahraničí tvořila rajčata. Celková výroba zeleninových výrobků dosáhla 91 850 tun, což představuje pokles o 12 % ve srovnání s rokem 2022.

Ekonomické výsledky za rok 2023 potvrzují pokračující pozitivní trend v odvětví CZ-NACE 10.3. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb dosáhly nové rekordní hodnoty 12 479 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 10,4 %. Podobně výrazný byl i růst přidané hodnoty, která meziročně vzrostla o 23,5 % na 3 320 mil. Kč. Konečný výsledek hospodaření vzrostl na 730 mil. Kč, tedy více než dvojnásobně oproti roku 2022, což ukazuje na zlepšující se efektivitu podniků a schopnost adaptace na tržní podmínky.

Na druhé straně zůstávají výzvy, které mohou brzdit další růst. Výkonová spotřeba dosáhla 10 874 mil. Kč, což znamená meziroční nárůst o 6,9 %. Osobní náklady v roce 2023 činily 1 843 mil. Kč, tedy o 11,7 % více než v roce předchozím. Zvýšení nákladů na pracovní sílu bylo doprovázeno růstem průměrné hrubé měsíční mzdy, která vzrostla o 12,8 % na 34 861 Kč. Tyto faktory představují významnou ekonomickou zátěž pro podniky.

Investice a modernizace však signalizují, že odvětví se připravuje na budoucí výzvy. Investice do dlouhodobého majetku vzrostly o 13,0 % na 652 mil. Kč, což poukazuje na pokračující technologickou obnovu a automatizaci provozů. To může být jedním z důvodů, proč průměrný evidenční počet zaměstnanců mírně klesl o 2,2 % na 3 036 osob.

Do budoucna bude klíčové, aby podniky dokázaly nadále čelit rostoucím nákladům, zejména v oblasti energií a pracovních sil. Stabilita dodávek surovin, ať už z domácích zdrojů nebo prostřednictvím dovozu, bude zásadní pro udržení plynulé výroby. Pro udržení stabilit výroby lze očekávat pokračující dovoz chybějících surovin, což podtrhuje význam mezinárodního obchodu. Růst produktivity práce a přidané hodnoty na zaměstnance ukazuje, že podniky mají potenciál k dalšímu růstu.

Celkově lze říct, že odvětví CZ-NACE 10.3 v roce 2023 potvrdilo svou odolnost a schopnost růstu. Udržení tohoto trendu však bude záviset na schopnosti podniků se přizpůsobit trhu a efektivně využívat dostupné technologie a lidské zdroje.

CZ-NACE 10.4 VÝROBA ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH OLEJŮ A TUKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.41** – výroba olejů a tuků,
- **10.42** – výroba margarínů a jedlých tuků.

Tukový průmysl je založen na výrobě dvou velkých skupin surových a rafinovaných olejů a tuků, a to rostlinných (podle druhu jednotlivých olejnatých semen) a živočišných (nezahrnuje však tavení a rafinaci vepřového sádla a jiných jedlých živočišných tuků). Součástí oboru je také výroba potravinářských výrobků (výroba margarínu, výroba ostatních pomazánek nahrazujících máslo a výroba složených pokrmových tuků), jež je zpravidla propojena s jinými nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami. Jde zejména o glycerin, mýdlo a saponáty, čistící a lešticí prostředky, parfémů a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii.

Český tukový průmysl je poměrně vysoce koncentrovaný. Mezi největší společnosti patří společnost Archer Daniels Midland Company (ADM), která ve svém závodě v Olomouci je schopna ročně zpracovat 400 000 t řepky a slunečnice za účelem výroby rostlinného jedlého surového nebo rafinovaného oleje, dále také významný zpracovatel olejnatých semen především pro produkci metylesteru řepkového oleje – MEŘO společnost PREOL, a. s., která 1. 1. 2023 fúzovala dceřinou společnost PREOL FOOD a.s. po fúzi tak provozuje objekt rafinerie jedlých olejů a rozšířila portfolio výrobků o rafinovaný jedlý olej. Významnou společností je také Viterra Czech s.r.o. Dalším výrobcem rostlinných jedlých olejů v ČR je mj. společnost FABIO PRODUKT spol. s r.o. (Manka, Slunka apod.).

Podíl CZ-NACE 10.4 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2023 představoval 5,9 % (meziroční pokles o 0,8 %). Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví meziročně stagnoval a činí 1,0 %. Přidaná hodnota oboru v roce 2023 zaznamenala meziroční pokles. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně v roce 2023 klesl o 1 p. b. na 2,3 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za VV a S hodnoceného oboru v roce 2023 meziročním klesly. Přidaná hodnota zaznamenala v roce 2023 meziroční pokles, stejně tak i hodnota ukazatele produktivity práce při poklesu výše průměrné mzdy.

Obor dosáhl v roce 2023 účetního zisku ve výši 601,6 mil. Kč, což je meziročně o 73,6 % méně. Celkové náklady oboru meziročně vzrostly o 21,9 % z toho výkonová spotřeba klesla o 13,6 %. Investiční aktivita meziročně klesla o 19,0 %.

Přidaná hodnota na zaměstnance meziročně v roce 2023 klesla o 24,0 % při meziročním zvýšení počtu zaměstnanců o 54.

Průměrná mzda v roce 2023 meziročně klesla o 1,3 % na 45 486 Kč i tak je nejvyšší v rámci oborů CZ-NACE 10.

Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2016–2023. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	13 232 735	13 537 662	12 742 793	14 055 908	15 506 651	18 134 154	22 599 939	20 981 232
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	4 271 879	3 840 471	3 431 842	3 318 095	2 941 703	3 643 891	5 504 971	3 182 794
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	14 294 124	13 264 460	12 888 431	14 153 739	15 737 947	18 241 938	23 012 166	21 363 689
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	16 615 915	16 614 598	15 064 419	16 118 147	17 390 477	19 094 945	25 869 688	22 340 832
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	3 314 112	4 131 745	3 302 139	3 146 565	2 767 523	3 552 629	5 317 649	2 972 473
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	-103 063	-17 701	-15 877	74 661	-56 996	-16 509	-224 701	-172 127
C. Aktivace [v tis. Kč]	-560	-371	-58	-962	-120	-12	-204	-9
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	477 053	509 416	490 393	534 373	552 675	582 558	645 375	705 692
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	338 510	361 540	346 473	381 840	396 624	399 675	449 076	472 900
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	124 406	130 144	127 377	142 587	147 465	150 575	170 553	176 032
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	9 237	6 551	6 609	11 781	15 576	16 867	19 160	36 686
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	320 443	322 767	359 987	335 608	325 339	319 219	336 517	371 452
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	37 222	46 094	78 242	85 731	47 821	86 895	83 758	102 155
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	49 775	-53 322	79 186	265 506	-462 340	1 433 532	2 616 403	713 314
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	58 228	101 162	14 331	32 702	24 404	225 091	334 310	111 710
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	-8 453	-154 484	64 856	232 804	-486 744	1 208 441	2 282 093	601 603

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	992 322	781 607	1 126 152	1 182 156	1 114 994	2 699 622	2 460 127	1 995 330
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	515 268	272 192	635 759	647 783	562 319	2 117 064	1 814 752	1 289 638
EBIT [v tis. Kč]	86 997	-7 228	157 429	351 237	-414 519	1 520 427	2 700 161	815 469
Tržby [v tis. Kč]	17 504 614	17 378 133	16 174 635	17 374 003	18 448 355	21 778 046	28 104 910	24 164 026
* Čistý obrat za účetní období [v tis. Kč]	17 942 171	18 294 850	17 083 145	18 804 213	19 489 458	25 185 137	32 918 057	37 943 097
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	928	900	832	822	864	818	812	866
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	12	11	12	14	16	19	16	19
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	17	17	17	18	21	21	22	24
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	331 531	590 764	303 907	250 467	513 294	236 984	693 496	561 502
Náklady celkem [v tis. Kč]	17 950 623	18 449 336	17 018 289	18 571 407	19 976 201	23 976 696	30 635 966	37 341 201

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	0,99 %	-0,08 %	1,55 %	3,74 %	-4,49 %	12,79 %	20,97 %	7,33 %
Čistý obrát/Aktiva	2,04	2,14	1,68	2	2,11	2,12	2,56	3,41
EBIT/Čistý obrát	0,48 %	-0,04 %	0,92 %	1,87 %	-2,13 %	6,04 %	8,20 %	3,21 %
VK/Aktiva	26,64 %	30,32 %	27,78 %	25,77 %	24,18 %	32,68 %	41,84 %	42,17 %
UZ/Aktiva	46,04 %	55,23 %	58,03 %	55,46 %	59,54 %	53,27 %	57,98 %	58,15 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	2,18 %	2,17 %	2,54 %	3,08 %	1,46 %	3,55 %	4,03 %	5,75 %
L3 (Běžná likvidita)	0,9	0,88	0,93	1,02	0,96	1,2	1,36	1,31
L2 (Pohotová likvidita)	0,52	0,6	0,54	0,67	0,69	0,74	0,88	0,93
L1 (Okamžitá likvidita)	0,05	0,08	0,09	0,15	0,1	0,13	0,15	0,28
HOP/Čistý obrát	2,87 %	1,49 %	3,72 %	3,44 %	2,89 %	8,41 %	5,51 %	3,40 %
PH/Čistý obrát	5,53 %	4,27 %	6,59 %	6,29 %	5,72 %	10,72 %	7,47 %	5,26 %
ON/Čistý obrát	2,66 %	2,78 %	2,87 %	2,84 %	2,84 %	2,31 %	1,96 %	1,86 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	1 056 050	857 909	1 333 790	1 415 019	1 267 850	3 225 748	2 969 539	2 252 862
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	1 069 346	868 343	1 353 229	1 438 594	1 290 630	3 301 428	3 028 733	2 303 072
Průměrná mzda [v Kč]	30 399	33 472	34 695	38 723	38 258	40 731	46 073	45 486

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců rostlinných a živočišných olejů a tuků (tabulka 3.1) ukazuje, že v roce 2023 došlo k nárůstu o 23,8 p. b., oproti poměřovanému roku 2015.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	10.4	101,3 %	101,3 %	98,3 %	99,3 %	100,8 %	113,8 %	146,6 %	123,8 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj hodnocené agregace Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) vykazuje v roce 2023 zhoršení základních ukazatelů jako je výše tržeb, přidaná hodnota, hospodářský výsledek při meziočném poklesu mezd, což není pozitivní vývoj.

Efektivnost tohoto oboru budou i nadále určovat především tyto faktory: cena a kvalita vstupních surovin, cena vedlejších produktů vznikajících při výrobě, dosažení co nejvyšší výtěžnosti oleje, ceny rostlinných olejů a olejnin na světových trzích, ceny energií, stabilita vlastnických vztahů a stabilita podnikatelského prostředí.

Rozvoj výroby MEŘO a trhu s biopalivy je výrazně závislý na politických a ekonomických opatřeních, jak na světové úrovni především v USA a EU, tak na národní úrovni.

CZ-NACE 10.5 VÝROBA MLÉČNÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5 níže uvedené třídy:

- **10.51** – Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,
- **10.52** – Výroba zmrzliny.

Mezi významné zpracovatele v mlékárenském průmyslu z hlediska objemu zpracovaného mléka dlouhodobě patří skupina Müller (Mlékárna Pragolaktos), Madeta, s.s., Brazzale Moravia a dva zpracovatelé patřící do skupiny Agrofert, tj. Olma, a. s. a Mlékárna Hlinsko, a. s.

Dle publikace Zemědělství (2024)⁸ zůstával trh s mlékem a mléčnými výrobky i v uplynulém roce pod vlivem rusko-ukrajinského konfliktu, který negativně dopadal jak na rostlinnou, tak na živočišnou výrobu. Došlo k narušení distribučních tras, zejména v souvislosti s vývozem obilí z Ukrajiny, a zároveň se projevila další omezení vedoucí ke zvýšení cen vstupů, jako jsou energie, krmiva nebo pohonné hmoty. Na zmírnění těchto dopadů byla zemědělcům poskytnuta podpora, jež byla určena mimo jiné i chovatelům dojného skotu. Ke konci roku 2023 se situace v mléčném sektoru začala postupně stabilizovat a pokles výkupních cen mléka se zpomalil.

Celkový objem produkce mléka v České republice dosáhl v roce 2023 hodnoty 3 383,9 mil. litrů, což představuje meziroční zvýšení o 4,1 %. Z tohoto množství bylo mlékárenským průmyslem od tuzemských producentů odebráno 2 694,7 milionu litrů mléka, tedy o 1,1 % více než v roce předchozím. K nejvýznamnějšímu růstu ve zpracování mléčných výrobků došlo v kategorii sýrů (nárůst o 6,2 %), konzumních mlék (3,4 %), smetanových krémů (2,4 %) a tvarohů (1,3 %). Naopak pokles produkce byl evidován zejména u kondenzovaného mléka (19,1 %), sušené syrovátky (11,5 %), tvarohových dezertů (–6,4 %) a másla včetně máselných tuků (6,2 %).

Průměrný roční počet dojených krav v České republice v roce 2023 dosáhl 357,77 tisíce kusů, což představuje meziroční nárůst o 0,3 %. Současně došlo ke zvýšení průměrné užitkovosti o 2,9 %, což bylo výsledkem příznivé krmivové základny a relativně příznivé výkupní ceny mléčné suroviny. Nejvyšší průměrná dojivost byla zaznamenána ve Zlínském kraji, kde dosáhla 9 844,6 litru na kus, následovaném Moravskoslezským krajem, hlavním městem Prahou a Středočeským krajem. Naopak nejnižší roční užitkovost vykázal Karlovarský kraj, a to 7 707,1 litru na kus.

Průměrná roční cena mléčné suroviny vyplácená mlékárnami v České republice dosáhla v roce 2023 úrovně 10,97 Kč za litr. Ve srovnání s předchozím rokem se tato cena snížila o 0,43 Kč/l, což představuje pokles o 3,8 %. Z hlediska zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky lze i nadále pozitivně hodnotit celkovou obchodní bilanci, která vykazuje dlouhodobě kladné saldo. V roce 2023 došlo k meziročnímu nárůstu hodnoty vývozu o 3,2 %, zatímco hodnota dovozu zaznamenala pokles o 1,0 %. Přesto však setrvává pasivní saldo zahraničního obchodu v komoditních skupinách másla, sýrů a tvarohů. Dovoz sýrů a tvarohů v daném roce představoval 65,8 % objemu domácí produkce těchto výrobků.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické charakteristiky výroby mléčných výrobků (CZ-NACE 10.5) jsou souhrnně uvedeny v tabulce 2.1, která dokumentuje vývoj klíčových položek výkazu zisku a ztráty v období 2015–2022. Na ni navazuje tabulka 2.2 s doplňujícími údaji a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy. Následující komentáře se vztahují ke sledovanému období roku 2023.

Podle dostupných údajů za rok 2023 se výroba mléčných výrobků (CZ-NACE 10.5) podílela na celkových tržbách potravinářského průmyslu 15,4 %. Ve srovnání s rokem 2022 tento podíl zůstal víceméně stabilní, došlo pouze k mírnému navýšení o 0,3 procentního bodu. V roce 2022 dosáhl obor celkových tržeb ve výši 66,0 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 1,5 %.

Významnější posun však nastal u ukazatele přidané hodnoty – mlékárenský obor se na její tvorbě v rámci potravinářského průmyslu podílel 13,7 %, což představuje meziroční růst o 2,8 procentního bodu. Přidaná hodnota vzrostla na 11,8 miliardy Kč. Tento 43,7% meziroční nárůst byl nejvyšší napříč všemi obory potravinářské výroby. Růst přidané hodnoty se pozitivně promítl i do produktivity práce. Přepočteno na jednoho zaměstnance, dosáhla produktivita hodnoty 1 479 tis. Kč, což je meziroční zlepšení o 48,8 %. Tento skokový růst je výsledkem kombinace zvyšující se výkonnosti odvětví a současného poklesu počtu zaměstnanců. Ve srovnání s průměrnou produktivitou celého potravinářského průmyslu vykazuje mlékárenský sektor mírně nadprůměrné výsledky, což potvrzuje jeho efektivitu.

⁸ Ministerstvo zemědělství. Zemědělství 2023. Praha, 2024. ISBN 978-80-7434-770-2.

Z hlediska zaměstnanosti působil v tomto odvětví v roce 2023 celkem 7 955 pracovníků, což představuje přibližně 9,7 % všech zaměstnanců v potravinářské výrobě. Oproti předchozímu roku došlo ke snížení počtu zaměstnanců o 3 %, což může souviset s optimalizací výrobních procesů, automatizací nebo snižováním nákladů v reakci na ekonomický tlak.

Podnikatelská základna mlékárenského průmyslu čítala v roce 2023 celkem 210 aktivních podnikatelských subjektů. Tento počet meziročně vzrostl o 4,5 %, což může signalizovat rostoucí zájem o působení v tomto odvětví nebo stabilizaci podnikatelského prostředí v oblasti mléčné výroby. Podnikatelská základna oboru v roce 2022 tvořila 2,1 % ze všech podniků v potravinářské výrobě. Meziročně se počet podniků mírně zvýšil, zejména v segmentu menších firem, což může svědčit o postupné diverzifikaci trhu a příchodu nových subjektů.

Mzdy v odvětví rovněž rostly. Průměrná hrubá měsíční mzda se zvýšila o 7,9 % a dosáhla hodnoty 38 042 Kč. Tato úroveň je výrazně vyšší než průměrná mzda v celém potravinářském průmyslu, která činila 33 990 Kč a vykazovala stejnou dynamiku růstu. Je však třeba dodat, že některé části mlékárenské výroby, například výroba sýrů, jsou personálně náročné, což se může odrážet v celkové mzdové úrovni.

Za rok 2023 vykazovalo odvětví zisk ve výši 1,9 miliardy Kč, což představuje meziroční zvýšení o 20,2 %. Tento pozitivní výsledek byl podpořen stabilizací nákladové stránky – celkové náklady zůstaly na téměř stejné úrovni jako v předchozím roce. Naopak investiční aktivita zaznamenala pokles – výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku se snížily o 10,3 %.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	38 525 658	42 603 134	42 662 285	43 384 592	44 877 111	47 563 611	58 600 473	59 449 932
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	2 744 528	3 024 224	2 952 177	3 519 864	3 459 387	6 040 641	6 407 245	6 551 459
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	39 144 391	43 789 700	43 162 752	44 666 567	45 981 824	48 983 028	60 572 046	63 356 419
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	34 700 958	39 450 642	39 151 322	40 392 643	40 811 492	46 426 883	57 598 292	54 244 764
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	2 191 051	2 370 844	2 432 397	2 614 120	2 467 889	4 932 136	5 216 118	2 656 518
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	66 487	-395 408	161 911	-224 788	34 820	-152 799	-617 934	143 999
C. Aktivace [v tis. Kč]	-131 743	-137 778	-142 598	-151 443	-148 035	-158 112	-162 511	-155 546
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	3 621 563	3 892 091	4 241 215	4 484 484	4 589 616	4 850 782	5 117 783	5 323 069
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	2 559 898	2 765 886	2 970 730	3 167 930	3 244 615	3 300 326	3 485 984	3 631 377
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	971 998	1 049 642	1 145 755	1 205 019	1 188 595	1 259 050	1 316 526	1 364 679
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	92 379	98 194	105 499	152 624	141 828	129 786	132 997	141 953
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	887 439	923 168	946 407	1 009 178	1 083 127	1 169 382	1 167 147	1 249 883
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	79 017	74 452	91 034	103 142	85 140	80 601	196 250	226 295
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	2 261 343	1 946 026	1 402 872	1 594 204	2 023 750	1 864 552	2 053 559	2 454 382
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	415 930	408 542	294 292	359 930	414 704	354 732	441 412	516 570
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	1 845 414	1 537 484	1 108 580	1 234 274	1 609 046	1 509 820	1 612 147	1 937 662

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	6 634 484	6 709 902	6 443 826	6 888 044	7 638 221	7 488 281	8 189 872	11 768 173
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	3 012 921	2 817 811	2 202 611	2 403 560	3 048 605	2 637 499	3 072 090	6 445 104
EBIT [v tis. Kč]	2 340 361	2 020 478	1 493 906	1 697 346	2 108 890	1 945 153	2 249 809	2 680 677
Tržby [v tis. Kč]	41 270 186	45 627 358	45 614 462	46 904 456	48 336 498	53 604 253	65 007 718	66 001 391
* Čistý obrát za účetní období [v tis. Kč]	43 646 712	48 979 121	49 344 960	50 567 345	52 377 172	55 501 134	67 280 348	67 790 677
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	8 537	8 476	8 400	8 270	8 197	8 285	8 238	7 955
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	126	131	136	153	154	160	168	167
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	163	164	171	179	187	190	201	210
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	1 630 777	1 777 078	1 938 473	2 327 823	2 127 303	2 395 154	2 117 191	1 900 034
Náklady celkem [v tis. Kč]	41 801 303	47 441 640	48 236 374	49 333 074	50 768 128	53 991 313	65 668 199	65 853 019

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	11,16 %	8,89 %	6,30 %	6,93 %	8,27 %	7,03 %	7,43 %	8,71 %
Čistý obrát/Aktiva	2,08	2,15	2,08	2,06	2,05	2,01	2,22	2,2
EBIT/Čistý obrát	5,36 %	4,13 %	3,03 %	3,36 %	4,03 %	3,50 %	3,34 %	3,95 %
VK/Aktiva	54,05 %	55,10 %	56,84 %	57,42 %	58,98 %	58,33 %	54,84 %	58,39 %
UZ/Aktiva	62,00 %	62,89 %	63,95 %	64,64 %	67,26 %	65,70 %	62,22 %	65,12 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	4,74 %	4,20 %	5,41 %	5,83 %	4,03 %	3,95 %	8,79 %	10,93 %
L3 (Běžná likvidita)	1,57	1,61	1,58	1,52	1,71	1,67	1,61	1,81
L2 (Pohotová likvidita)	1,23	1,25	1,22	1,16	1,32	1,3	1,21	1,4
L1 (Okamžitá likvidita)	0,29	0,28	0,33	0,24	0,36	0,35	0,23	0,42
HOP/Čistý obrát	6,90 %	5,75 %	4,46 %	4,75 %	5,82 %	4,75 %	4,57 %	9,51 %
PHI/Čistý obrát	15,20 %	13,70 %	13,06 %	13,62 %	14,58 %	13,49 %	12,17 %	17,36 %
ON/Čistý obrát	8,30 %	7,95 %	8,60 %	8,87 %	8,76 %	8,74 %	7,61 %	7,85 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	765 760	779 610	754 893	817 725	914 641	886 810	974 239	1 448 967
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	777 105	791 636	767 154	832 854	931 793	903 886	994 110	1 479 395
Průměrná mzda [v Kč]	24 987	27 193	29 473	31 920	32 984	33 198	35 262	38 042

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Tabulka 3.1 zachycuje vývoj indexů cen průmyslových výrobců mléčných výrobků v období 2016–2023. Údaje ukazují, že ceny v tomto oboru vykazují od roku 2018 trvalý vzestupný trend. Nejvýraznější cenový růst nastal v roce 2023, kdy byly ceny mléčných výrobků o 35,2 procentního bodu vyšší ve srovnání se základním rokem 2015. Tento vývoj odráží jednak rostoucí náklady na vstupy (např. energie, krmiva, surové mléko), jednak širší inflační tlaky, které v posledních letech ovlivnily celý potravinářský sektor.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mléčné výrobky	10.5	94,1 %	103,7 %	103,4 %	104,9 %	104,1 %	106,8 %	132,0 %	135,2 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Mléčný průmysl se na tržbách potravinářského sektoru podílel 15,4 %, přičemž zaznamenal mírný nárůst přidané hodnoty o 43,7 % na 11,8 mld. Kč, což byl nejvyšší růst mezi všemi obory potravinářství. To vedlo i k výraznému zlepšení produktivity práce, která dosáhla 1,48 mil. Kč na zaměstnance, ačkoli celkový počet pracovníků v odvětví klesl o 3 % na 7 955 osob. Počet podniků v mlékárenském sektoru vzrostl na 210, což může svědčit o stabilizaci a rostoucím zájmu o podnikání v tomto oboru. Průměrná mzda se zvýšila o 7,9 % na 38 042 Kč, čímž překonala průměr celého potravinářství. Odvětví dosáhlo zisku 1,9 mld. Kč, což představuje meziroční růst o více než pětinu, zatímco investice do majetku klesly o 10,3 %. Ceny mléčných výrobků i nadále rostly, přičemž index cen výrobců vzrostl od roku 2015 o 35,2 procentního bodu, což odráží nákladový tlak a obecné inflační tendence.

V roce 2023 vzrostla produkce mléka v Česku o 4,1 % na 3,38 miliardy litrů, z nichž mlékárny odebraly 2,69 miliardy litrů. Dařilo se zejména výrobě sýrů, konzumních mlék a smetanových krémů, zatímco výroba másla, kondenzovaného mléka a tvarohových dezertů klesla. Mírně se zvýšil počet dojených krav i jejich užitkovost. Průměrná výkupní cena mléka klesla na 10,97 Kč/l, nicméně zahraniční obchod zůstal pozitivní, a to i přes přetrvávající pasivní bilanci u másla, sýrů a tvarohů.

I přes vnější ekonomické a geopolitické výzvy mlékárenský sektor v roce 2023 potvrdil svou stabilitu a schopnost adaptace. Pozitivní vývoj produktivity, přidané hodnoty i exportu naznačuje, že obor má perspektivu dalšího růstu, zejména pokud se podaří udržet technologické inovace, zvyšovat efektivitu výroby a posílit konkurenceschopnost na domácím i zahraničním trhu.

CZ-NACE 10.6 VÝROBA MLÝNSKÝCH A ŠKROBÁRENSKÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.6 – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.61** – výroba mlýnských výrobků,
- **10.62** – výroba škrobářenských výrobků.

Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2023 je 4,2 % (meziroční pokles o 0,3 p.b.). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně snížil. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti v roce 2023 meziročně stagnoval a činí 3,0 %. Přidaná hodnota oboru v roce 2023 zaznamenala meziroční nárůst. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 v roce 2023 meziročně narostl o 0,2 % a činí 4,0 %.

Výroba mlýnských výrobků CZ-NACE 10.61

Mlýnský průmysl patří v ČR k oborům s dlouhodobou tradicí. České mlýny zpracovávají především pšenici a žito, okrajově oves, ječmen, kukuřici a ostatní obiloviny. Největší objemy zpracování zaznamenává pšenice (cca 1 100 tis. t), druhé místo patří žitu (cca 100 tis. t), následuje oves (cca 38 tis. tun). Roste zpracování ovsa.

Tabulka 1.1 – Spotřeba obilovin pro výrobu potravin (včetně ječmene kromě rýže)

Ukazatel	MJ	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Domácí spotřeba obilovin celkem	tis. t	5 018,0	4 811,5	5 056,0	5 176,0	5 177,0	5 188,6	5 272,1
z toho na potraviny	tis. t	2 105,0	2 050,0	2 109,0	2 158,5	2 114,0	2 112,0	2 112,0

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEII

Výroba škrobářenských výrobků CZ-NACE 10.62

Podle odhadu na rok 2023 se plocha brambor pro výrobu škrobu v ČR meziročně snížila o 8,7 % na 5,1 tis. ha. Škrobnatost brambor se proti roku 2022 zvýšila o 1,7 % na 19,3 %. Produkce škrobu v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 klesla o 11,7 % na 29,3 tis. t.

Tabulka 1.2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Firma	Zpracováno brambor v r. 2023 (t)	Množství nakoupeného škrobu v r. 2023 ¹⁾ (t)
LYCKEBY AMYLEX, a. s.	87 700	19 888
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	42 433	9 382
Celkem	130 133	29 270

Pozn: ¹⁾ nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Pramen: ČŠS

Výroba pšeničného škrobu byla v roce 2023 realizována 2 společnostmi, a to Amylon, a. s. a MJM agro, a.s. Celkem bylo zpracováno 42 952 tun pšenice a vyrobeno 15 908 tun škrobu.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S od roku 2017 meziročně rostly v roce 2023 zaznamenaly nejvyšší hodnotu za sledované období. Přidaná hodnota v roce 2023 meziročně vzrostla a dosáhla nejvyšší hodnoty za sledované období. Počet zaměstnanců v roce 2023 meziročně klesl. Průměrná mzda od roku 2022 meziročně roste.

Obor dosáhl v roce 2023 účetního zisku ve výši 949,1 mil. Kč, což je meziročně o 35,9 % více. Celkové náklady oboru meziročně klesly o 3,5 % z toho výkonová spotřeba klesla o 5,6 %. Investiční aktivita meziročně vzrostla o 54,5 %.

Přidaná hodnota na zaměstnance meziročně v roce 2023 vzrostla o 25,1 % při meziročním snížení počtu zaměstnanců o 62.

Průměrná mzda v roce 2023 meziročně vzrostla o 4,3 % na 38 676 Kč.

Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2.1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2016–2023. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	10 142 468	10 266 712	10 539 821	10 666 169	10 809 231	11 566 816	15 036 869	15 040 738
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	2 796 378	3 356 905	2 724 279	1 918 214	2 047 756	2 324 262	2 675 959	2 730 679
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	10 729 491	10 948 412	11 115 584	11 000 337	11 204 447	11 986 214	15 709 009	15 390 496
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	10 676 112	11 399 167	11 089 237	10 279 423	10 400 114	11 509 091	15 116 121	14 271 752
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	2 178 292	2 701 845	2 274 318	1 586 524	1 694 067	1 942 507	2 239 584	2 339 983
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	50 426	-9 152	-109 410	4 669	-32 472	-22 601	-222 506	49 831
C. Aktivace [v tis. Kč]	-19 364	-17 487	-16 393	-7 148	-9 055	-15 042	-13 259	-8 894
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	1 268 088	1 367 398	1 404 135	1 423 358	1 420 301	1 491 805	1 594 030	1 721 026
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	895 653	996 291	1 029 140	968 686	1 035 711	1 009 830	1 129 974	1 149 765
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	330 285	365 633	374 926	358 433	383 413	377 945	421 544	424 760
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	29 497	30 388	38 969	49 411	57 668	37 481	42 855	37 367
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	331 485	406 045	416 782	430 141	398 775	363 414	393 531	389 684
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	44 904	52 163	69 770	72 968	58 779	45 856	104 051	108 344
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	554 426	493 775	341 514	329 525	638 742	467 494	849 008	1 195 857
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	87 419	109 458	72 409	78 759	93 353	89 245	150 856	217 067
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	467 007	384 317	269 105	250 766	545 389	378 248	698 152	949 123

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	2 231 671	2 251 089	2 300 665	2 307 438	2 498 400	2 419 630	2 832 473	3 458 727
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	963 584	883 692	896 530	884 080	1 078 100	927 825	1 238 443	1 737 701
EBIT [v tis. Kč]	599 330	545 939	411 285	402 493	697 521	513 349	953 059	1 304 201
Tržby [v tis. Kč]	12 938 845	13 623 617	13 264 100	12 584 383	12 856 987	13 891 078	17 712 828	17 771 416
* Čistý obrat za účetní období [v tis. Kč]	13 711 645	14 407 295	13 935 038	13 286 689	13 573 305	14 595 636	18 758 939	18 378 438
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	2 915	3 008	2 884	2 758	2 705	2 646	2 539	2 477
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	185	188	202	191	187	191	191	192
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	197	205	210	206	201	213	220	207
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	952 554	653 273	791 490	697 763	656 693	453 666	512 033	791 060
Náklady celkem [v tis. Kč]	13 244 636	14 022 975	13 665 935	13 035 919	13 027 921	14 217 378	18 060 785	17 429 315

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	7,48 %	6,52 %	4,90 %	5,01 %	8,71 %	6,11 %	9,63 %	13,43 %
Čistý obrát/Aktiva	1,71	1,72	1,66	1,65	1,69	1,74	1,89	1,89
EBIT/Čistý obrát	4,37 %	3,79 %	2,95 %	3,03 %	5,14 %	3,52 %	5,08 %	7,03 %
VK/Aktiva	44,53 %	43,59 %	41,33 %	44,36 %	48,68 %	48,48 %	48,25 %	55,23 %
UZ/Aktiva	61,20 %	61,32 %	61,33 %	67,92 %	69,10 %	66,58 %	63,22 %	67,46 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/ úročené cizí zdroje)	3,36 %	3,51 %	4,15 %	3,85 %	3,59 %	3,02 %	7,02 %	9,23 %
L3 (Běžná likvidita)	1,51	1,38	1,38	1,47	1,58	1,56	1,59	1,85
L2 (Pohotová likvidita)	0,99	0,88	0,89	0,94	1,01	0,97	0,97	1,16
L1 (Okamžitá likvidita)	0,24	0,21	0,2	0,23	0,33	0,28	0,18	0,36
HOP/Čistý obrát	7,03 %	6,13 %	6,43 %	6,65 %	7,94 %	6,36 %	6,60 %	9,46 %
PH/Čistý obrát	16,28 %	15,62 %	16,51 %	17,37 %	18,41 %	16,58 %	15,10 %	18,82 %
ON/Čistý obrát	9,25 %	9,49 %	10,08 %	10,71 %	10,46 %	10,22 %	8,50 %	9,36 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	719 866	704 225	745 533	782 374	863 915	852 717	1 037 535	1 295 714
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	765 491	748 267	797 742	836 669	923 783	914 380	1 115 737	1 396 137
Průměrná mzda [v Kč]	25 602	27 597	29 737	29 270	31 913	31 801	37 092	38 676

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců mlýnských a škrobářenských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich volatilitu. 2023 došlo k nárůstu o 56,9 p. b., oproti poměřovanému roku 2015.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mlýnské a škrob. výrobky	10.6	96,8 %	94,1 %	97,3 %	103,6 %	99,7 %	108,1 %	158,2 %	156,9 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Ekonomické výsledky oboru Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků dle údajů za rok 2023 lze hodnotit pozitivně vzhledem k tomu, že došlo k nárůstu hodnot hlavních ukazatelů. Meziročně se zvýšily tržby i přidaná hodnota (nejvyšší hodnoty za celé sledované období), produktivita práce (nejvyšší hodnota za sledované období) i hospodářský výsledek. Došlo také k meziročnímu zvýšení mezd.

Mlýnská výroba je silně závislá na cenách vstupních surovin a na jejich kvalitě. Je potřebné pokračovat v rozšiřování výroby s vyšší přidanou hodnotou a zaměřit se na inovace a trendy u spotřebitelů. Zavádět nejpokrokovější technologie, a také využívat dotační programy.

Výroba škrobu – sektor bramborového škrobu je v posledních letech stabilní, z velké míry k této dobré situaci přispívá dobrovolná podpora vázaná na produkci v rámci citlivých komodit, tzv. VCS.

CZ-NACE 10.7 VÝROBA PEKAŘSKÝCH, CUKRÁŘSKÝCH A JINÝCH MOUČNÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7 níže uvedené třídy:

- **10.71** – Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých,
- **10.72** – Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků,
- **10.73** – Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků.

Mezi významné reprezentanty výrobního oboru 10.71 Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých, patří Penam a. s. Obor 10.72, zahrnující výrobu sucharů, sušenek a trvanlivých cukrářských výrobků, reprezentuje především firma Opavia-LU, s.r.o. Obor 10.73, zaměřený na produkci makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných produktů, zastupuje zejména společnost Europasta SE.

Podle předběžných údajů za rok 2023 tvořila výroba pekařských, cukrářských a dalších moučných výrobků 13,8 % celkových tržeb potravinářského průmyslu (CZ-NACE 10), přičemž došlo k meziročnímu nárůstu o 0,85 procentního bodu. Tento podíl řadí pekárenský průmysl na čtvrté místo mezi obory potravinářské výroby z hlediska tržeb. Významný je i jeho příspěvek k přidané hodnotě celého sektoru, který v roce 2023 dosáhl 24,4 %, což představuje třetí nejvyšší podíl a meziroční růst o 1,4 procentního bodu.

Obor má nejširší podnikatelskou základnu v rámci potravinářství – působí zde 44,6 % všech podniků, i když tento podíl mírně poklesl. Z hlediska zaměstnanosti se jedná o jednoho z nejvýznamnějších zaměstnavatelů v potravinářské výrobě, neboť zde pracuje 31,8 % všech zaměstnanců spadajících pod CZ-NACE 10.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Přehled hlavních ekonomických ukazatelů za období let 2016 až 2023 je uveden v tabulce 2.1, která zachycuje vývoj klíčových položek výkazu zisku a ztráty. Tabulka 2.2 pak obsahuje doplňující data, zatímco tabulka 2.3 shrnuje vybrané ukazatele finanční analýzy.

V roce 2023 zaměstnával pekárenský sektor (CZ-NACE 10.7) celkem 26 140 osob. Tento počet se oproti předchozímu roku prakticky nezměnil, což znamená stagnaci na pracovním trhu v tomto oboru. Přestože v dlouhodobém horizontu dochází k pozvolnému poklesu zaměstnanosti, pekárenská výroba zůstává jedním z hlavních zaměstnavatelských odvětví českého potravinářství, na něž připadá 31,8 % všech pracovníků v potravinářské výrobě. Největší část zaměstnanců přitom pracuje v malých firmách, které dominují strukturálně celému odvětví.

Důležitým znakem významu pekárenského průmyslu je také rozsáhlá podnikatelská základna. V roce 2023 v tomto oboru působilo 4 502 aktivních podniků, což znamená meziroční nárůst o 1,0 %. Tyto firmy tvoří 45,1 % všech podnikatelských subjektů v rámci potravinářského průmyslu. Počet podniků v odvětví stabilně roste v průběhu celé sledované časové řady, přičemž nejpočetněji jsou zastoupeny malé podniky.

Celkové tržby pekárenského průmyslu dosáhly v roce 2023 výše 60,2 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 10,2 %. Tento růst patří k nejvyšším mezi jednotlivými obory potravinářské výroby. Pozitivně lze hodnotit také vývoj přidané hodnoty, která meziročně vzrostla o 21,0 % a dosáhla 20,9 mld. Kč. Z pohledu podílu na celkové přidané hodnotě vytvářené potravinářstvím zaujímá pekárenský obor druhou příčku s podílem 24,4 %.

Přidaná hodnota na jednoho zaměstnance dosáhla v roce 2023 výše 801,1 tis. Kč, což představuje rovněž meziroční nárůst o 21,0 %. Tento vývoj byl umožněn růstem celkové přidané hodnoty při zachování stabilního počtu pracovníků. Přesto zůstává produktivita práce v mezisektorovém srovnání druhá nejnižší, což souvisí s povahou výroby, která je personálně náročná a vyžaduje vysoký podíl ruční práce.

Průměrná mzda v odvětví se v roce 2023 zvýšila o 8,6 % a činila 28 694 Kč. I přes tento růst zůstává průměrná mzda v pekárenské výrobě nejnižší v rámci celého potravinářského průmyslu. V kontextu celého sektoru však jde o relativně výrazný nárůst.

Celkové náklady podniků působících v oboru se meziročně zvýšily o 5,6 %, přičemž výkonová spotřeba vzrostla o 4,7 %. Růst tržeb však tempo růstu nákladů překonal, což lze hodnotit jako pozitivní trend. Výrazné oživení zaznamenala investiční činnost podniků, která v porovnání s předchozím rokem vzrostla o 73,2 %.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	30 740 494	32 149 528	33 561 243	36 208 899	34 192 473	36 226 090	45 401 269	50 664 865
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	6 482 559	7 382 458	7 543 868	7 636 470	7 947 561	7 627 148	9 248 607	9 566 318
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	33 817 134	35 714 774	37 166 751	39 877 741	37 794 016	39 560 951	49 504 851	55 025 310
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	25 606 222	27 120 869	27 957 369	29 334 468	28 549 776	29 836 151	38 828 992	40 639 071
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	4 535 945	5 099 402	5 145 667	5 219 069	5 613 942	5 442 392	6 628 630	6 553 916
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	-95 549	-249 839	-211 376	-239 397	-322 578	-257 216	-509 734	100 998
C. Aktivace [v tis. Kč]	-1 034 478	-1 032 349	-995 931	-1 012 043	-945 347	-892 889	-973 872	-1 449 041
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	9 116 481	9 884 815	10 484 841	11 165 613	10 884 538	11 146 143	12 141 256	13 332 971
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	6 482 891	6 995 305	7 516 004	7 983 206	7 810 060	7 764 044	8 285 331	9 000 653
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	2 402 298	2 602 273	2 805 216	2 976 373	2 885 944	2 916 196	3 119 860	3 398 490
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	354 284	387 618	394 670	538 485	556 927	536 931	625 342	766 840
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	3 080 052	2 181 983	1 595 393	2 114 978	2 244 738	2 285 307	2 283 857	2 312 547
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	229 815	215 849	250 984	279 753	235 174	229 755	366 947	350 944
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	648 826	1 867 747	1 157 032	1 833 667	1 856 529	2 263 015	2 882 541	5 210 664
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	90 202	327 004	296 844	391 116	350 755	411 383	494 340	915 124
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	558 624	1 540 743	860 188	1 442 551	1 505 774	1 851 633	2 388 201	4 291 262

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	12 746 857	13 693 306	14 355 050	15 762 341	14 858 182	15 167 192	17 304 489	20 940 154
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	3 630 376	3 808 491	3 870 209	4 596 727	3 973 644	4 021 049	5 163 234	7 607 184
EBIT [v tis. Kč]	878 641	2 083 597	1 408 016	2 113 420	2 091 703	2 492 770	3 249 488	5 561 608
Tržby [v tis. Kč]	37 223 053	39 531 987	41 105 111	43 845 369	42 140 034	43 853 238	54 649 876	60 231 183
* Čistý obrat za účetní období [v tis. Kč]	38 903 432	41 401 535	42 392 767	46 023 295	44 884 808	46 596 090	57 588 252	62 601 981
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	30 380	29 829	29 292	28 051	27 473	26 338	26 138	26 140
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	3 359	3 676	3 772	3 894	4 180	4 147	4 353	4 482
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	3 244	3 523	3 743	3 921	4 099	4 174	4 457	4 502
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	3 376 532	3 747 362	2 809 416	3 612 941	2 558 280	2 805 254	2 365 425	4 097 582
Náklady celkem [v tis. Kč]	38 344 804	39 860 774	41 532 580	44 580 735	43 379 039	44 744 447	55 200 057	58 310 720

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	2,48 %	5,53 %	3,59 %	5,26 %	4,98 %	5,97 %	7,36 %	11,95 %
Čistý obrát/Aktiva	1,1	1,1	1,08	1,15	1,07	1,12	1,3	1,34
EBIT/Čistý obrát	2,26 %	5,03 %	3,32 %	4,59 %	4,66 %	5,35 %	5,64 %	8,82 %
VK/Aktiva	47,72 %	44,79 %	54,62 %	55,81 %	55,53 %	56,37 %	56,90 %	60,82 %
UZ/Aktiva	57,86 %	56,51 %	65,51 %	66,16 %	65,37 %	63,94 %	65,06 %	67,50 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	6,41 %	4,89 %	5,88 %	6,73 %	5,69 %	7,27 %	10,18 %	11,21 %
L3 (Běžná likvidita)	0,82	0,88	1,06	1,05	1,12	1,16	1,25	1,35
L2 (Pohotová likvidita)	0,67	0,7	0,86	0,85	0,92	0,95	1,03	1,12
L1 (Okamžitá likvidita)	0,21	0,23	0,27	0,31	0,37	0,36	0,35	0,48
HOP/Čistý obrát	9,33 %	9,20 %	9,13 %	9,99 %	8,85 %	8,63 %	8,97 %	12,15 %
PH/Čistý obrát	32,77 %	33,07 %	33,86 %	34,25 %	33,10 %	32,55 %	30,05 %	33,45 %
ON/Čistý obrát	23,43 %	23,88 %	24,73 %	24,26 %	24,25 %	23,92 %	21,08 %	21,30 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	377 807	408 692	434 152	493 422	469 400	497 525	567 530	683 839
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	419 581	459 054	490 060	561 918	540 821	575 864	662 038	801 091
Průměrná mzda [v Kč]	17 783	19 543	21 382	23 716	23 690	24 565	26 415	28 694

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců jsou za pekařské výrobky v období 2016–2023 uvedeny v tabulce 3.1. Vzhledem k roku 2015, ke kterému se indexy vztahují, ceny vykazují neustálý růst.

K roku 2023 ceny pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků oproti roku 2015 vzrostly o 49,3 %. Vývoj cen potravinářské produkce CPA 10.7 je ovlivňován nejen celkovou produkcí a kvalitou sklizně, zejména obilovin, a aktuálními přírodními podmínkami, ale také dalšími vstupy nezbytnými pro zpracování, vč. cen energií.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	10.7	97,9 %	100,1 %	101,9 %	107,0 %	108,7 %	109,2 %	132,5 %	149,3 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Pekárenský průmysl má v českém potravinářství pevné a stabilní postavení, a to jak z hlediska počtu podniků, tak z pohledu zaměstnanosti a přidané hodnoty. Ukazatele za rok 2023 potvrzují silný růstový trend, a to zejména v oblasti tržeb, investic a efektivity využití zdrojů.

Obor se roce 2023 podílel 13,8 % na celkových tržbách a 24,4 % na přidané hodnotě sektoru, čímž patří mezi nejvýznamnější obory.

Obor má nejširší podnikatelskou základnu – v roce 2023 v něm působilo 4 502 firem, z toho převážně malé podniky. Ty jsou zároveň klíčovým zaměstnavatelem – v odvětví pracuje 31,8 % všech zaměstnanců potravinářské výroby. Počet pracovníků zůstává stabilní, přesto dlouhodobě mírně klesá.

Tržby v roce 2023 vzrostly meziročně o 10,2 % na 60,2 mld. Kč, přidaná hodnota o 21 % na 20,9 mld. Kč. Produktivita práce se zlepšila, zůstává však nízká kvůli pracnosti výroby. Investiční aktivita výrazně vzrostla, mzdy rostly o 8,6 %, ale zůstávají nejnižší v potravinářství. Ceny výrobků se mezi lety 2015–2023 zvýšily o 49,3 %, vývoj ovlivňují zejména ceny obilovin a klimatické podmínky.

Hlavní výzvou zůstává nízká produktivita práce a tlak na náklady, které jsou ovlivněny vývojem cen surovin a energetických vstupů. Digitalizace a technologická modernizace by mohly přinést zvýšení efektivity a částečně zmírnit dopady pracnosti výroby.

CZ-NACE 10.8 VÝROBA OSTATNÍCH POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků zahrnuje následující výrobkové třídy:

- **10.81** – Výroba cukru,
- **10.82** – Výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,
- **10.83** – Zpracování čaje a kávy,
- **10.84** – Výroba koření a aromatických výtažků,
- **10.85** – Výroba hotových pokrmů,
- **10.86** – Výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- **10.89** – Výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Výroba cukru – CZ-NACE 10.81 je v podílu na tržbách jednou z největších výroby v rámci CZ-NACE 10.8.

Cukrovarnická kampaň 2023/24 začala 13. září 2023 a skončila po 148 dnech 7. února 2024. Na celkové výrobě cukru z cukrové řepy se v Čechách a na Moravě podílelo v hospodářském roce 2023/24 šest cukrovarnických společností (Tereos TTD, a. s., Moravskoslezské cukrovarny, s.r.o., Cukrovar Vrbátky, a. s., Litovelská cukrovarna, a. s. a Hanácká potravinářská společnost, s. r. o). V ČR působí také jeden podnik vyrábějící cukr z meziproductů pocházejících z cukrové třtiny, společnost ED&F Man Ingredients s.r.o. s cukrovarem ve Zvoleněvsi. Na výrobu cukru ČR bylo zpracováno celkem 4 153 481 tun skutečné hmotnosti cukrové řepy, tj. 4 288 802 tun standardní jakosti z plochy 57 216 ha. Mimo výroby cukru bylo zpracováno více než 120 tis. tun cukrové řepy standardní jakosti k výrobě kvasného lihu. Cukernatost dosáhla průměru 16,7 %. Celkem bylo ve fyzickém množství v ČR vyrobeno 622 978 tun cukru z řepy.

Průměrná CPV krystalového cukru v ČR se v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 zvýšila o 61,5 % na 22,16 Kč/kg. Spotřebitelská cena krystalového cukru meziročně stoupla na 27,13 Kč/kg, tj. o 31,8.

Podíl CZ-NACE 10.8 na tržbách v rámci CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 21,6 % (meziroční růst o 0,9 p. b.) a byl tak nejvyšší ze všech oborů CZ-NACE 10. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru v roce 2023 meziročně vzrostl. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví meziročně vzrostl o 0,1 p. b. a činí 21,7 % a byl tak druhý nejvyšší ze všech oborů CZ-NACE 10. Přidaná hodnota oboru v roce 2023 meziročně rostla. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 se meziročně stagnoval na 25,5 % a byl nejvyšší ze všech oborů CZ-NACE 10.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

V roce 2023 byl zaznamenán meziroční nárůst jak u ukazatele Tržby, tak i u přidané hodnoty oboru (nejvyšší hodnoty za sledované období). Průměrná mzda od roku 2017 meziročně roste.

Obor dosáhl v roce 2023 účetního zisku ve výši 4,4 mld. Kč, což je meziročně o 8,4 % více. Celkové náklady oboru meziročně vzrostly o 10,9 % z toho výkonová spotřeba vzrostla o 6,0 %. Investiční aktivita meziročně vzrostla o 7,1 %.

Přidaná hodnota na zaměstnance meziročně v roce 2023 vzrostla o 13,6 % při meziročním zvýšení počtu zaměstnanců o 34.

Průměrná mzda v roce 2023 meziročně vzrostla o 8,6 % na 38 526 Kč.

Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2.1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2016–2023. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	47 368 901	47 139 776	48 049 417	52 693 794	53 528 742	58 993 481	70 321 045	76 726 055
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	11 363 248	10 760 576	11 450 218	13 034 650	17 134 679	18 752 447	21 520 240	24 633 802
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	51 654 607	51 382 876	52 280 629	56 971 038	59 010 039	65 460 022	78 521 177	84 286 409
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	45 640 096	45 217 498	45 973 996	50 773 334	54 639 629	60 619 007	75 449 565	79 997 733
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	7 385 976	7 116 351	7 306 649	8 849 620	12 422 240	13 610 917	16 144 220	17 591 698
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	163 509	-110 855	405 860	80 323	-664 961	-1 057 279	-2 565 314	-309 255
C. Aktivace [v tis. Kč]	-471 944	-488 019	-493 504	-172 536	-103 897	-267 732	-258 797	-208 995
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	6 831 666	7 350 796	8 249 947	9 030 365	9 511 617	10 309 727	11 112 797	12 122 430
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	4 872 017	5 282 482	5 881 344	6 407 759	6 764 932	7 130 754	7 551 909	8 221 087
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	1 779 696	1 920 942	2 131 512	2 335 835	2 481 579	2 623 482	2 868 757	3 006 854
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	186 748	184 773	200 666	270 667	358 285	336 131	393 992	547 452
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odписы DM) [v tis. Kč]	2 071 625	2 227 133	2 412 467	2 599 789	2 743 445	3 018 673	3 420 328	3 282 586
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	149 496	181 673	260 995	374 702	321 119	329 467	744 925	999 718
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	4 198 822	3 540 940	2 668 467	2 748 754	4 127 523	5 811 652	5 097 821	6 136 846
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	736 855	665 908	634 258	664 339	838 898	1 037 634	1 036 244	1 494 554
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	3 461 966	2 875 032	2 034 210	2 084 414	3 288 626	4 774 018	4 061 577	4 403 749

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	13 400 488	13 281 729	13 613 283	15 047 324	16 792 650	18 451 932	19 215 831	21 880 373
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	6 568 822	5 930 933	5 363 336	6 016 959	7 281 033	8 142 205	8 103 034	9 757 943
EBIT [v tis. Kč]	4 348 318	3 722 613	2 929 462	3 123 456	4 448 642	6 141 119	5 842 746	7 136 564
Tržby [v tis. Kč]	58 732 149	57 900 353	59 499 634	65 728 444	70 663 420	77 745 928	91 841 285	101 359 857
* Čistý obrát za účetní období [v tis. Kč]	60 696 136	59 630 250	61 183 250	67 725 859	73 238 075	82 707 532	98 415 451	109 080 487
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	15 581	15 726	16 371	16 782	17 152	17 402	17 748	17 782
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	1 343	1 403	1 419	1 615	1 731	1 945	2 110	2 043
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	1 579	1 628	1 687	1 909	2 097	2 380	2 617	2 461
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	3 494 793	3 533 389	3 292 186	3 827 290	4 674 016	4 492 371	4 991 222	5 345 035
Náklady celkem [v tis. Kč]	57 234 179	56 755 214	59 149 028	65 641 443	69 949 450	77 933 514	94 353 875	104 676 739

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	9,28 %	7,90 %	5,79 %	5,94 %	7,88 %	9,66 %	7,92 %	9,30 %
Čistý obrát/Aktiva	1,3	1,26	1,21	1,29	1,3	1,3	1,33	1,44
EBIT/Čistý obrát	7,16 %	6,24 %	4,79 %	4,61 %	6,07 %	7,43 %	5,94 %	6,44 %
VK/Aktiva	53,06 %	54,00 %	49,81 %	47,05 %	48,95 %	52,09 %	46,86 %	47,56 %
UZ/Aktiva	60,31 %	62,45 %	58,60 %	55,76 %	56,60 %	59,64 %	55,34 %	54,66 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	4,40 %	4,56 %	5,87 %	8,18 %	7,44 %	6,87 %	11,90 %	18,07 %
L3 (Běžná likvidita)	1,51	1,47	1,34	1,25	1,36	1,55	1,47	1,61
L2 (Pohotová likvidita)	0,98	0,89	0,8	0,75	0,76	0,87	0,77	0,87
L1 (Okamžitá likvidita)	0,18	0,17	0,18	0,2	0,2	0,21	0,15	0,2
HOP/Čistý obrát	10,82 %	9,95 %	8,77 %	8,88 %	9,94 %	9,84 %	8,23 %	8,95 %
PH/Čistý obrát	22,08 %	22,27 %	22,25 %	22,22 %	22,93 %	22,31 %	19,53 %	20,06 %
ON/Čistý obrát	11,26 %	12,33 %	13,48 %	13,33 %	12,99 %	12,47 %	11,29 %	11,11 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	791 797	775 394	765 210	817 902	889 260	953 726	967 685	1 103 649
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	860 047	844 584	831 550	896 636	979 027	1 060 311	1 082 707	1 230 449
Průměrná mzda [v Kč]	26 057	27 993	29 938	31 819	32 867	34 146	35 459	38 526

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců ostatních potravinářských výrobků (tabulka 3.1), ukazuje, že v roce 2023 došlo k nárůstu o 52,9 p. b., oproti poměřovanému roku 2015.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ostatní potravinářské výrobky	10.8	100,1 %	102,5 %	98,0 %	97,9 %	102,3 %	104,4 %	122,7 %	152,9 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

CZ-NACE 10.8 skládající se z rozmanitých výrobních tříd zaujímal v hodnoceném roce v rámci CZ-NACE 10 první místo v podílu na tržbách i na přidané hodnotě a druhé v podílu na zaměstnanosti. Ekonomické výsledky oboru za rok 2023 jsou pozitivní, došlo k meziročnímu nárůstu např. jak u tržeb, tak u přidané hodnoty (nejvyšší hodnoty za celé sledované období), tak i u hospodářského výsledku. U ukazatelů Mzda v oboru i Přidaná hodnota na zaměstnance došlo v roce 2023 také k meziročnímu růstu (nejvyšší hodnoty za celé sledované období).

Šancí pro obor je pronikat na nové trhy, být aktivní v inovacích a přizpůsobovat své produkty požadavkům zákazníků. V neposlední řadě také nadále zvyšovat efektivitu výroby v zájmu růstu její konkurenceschopnosti.

CZ-NACE 10.9 VÝROBA PRŮMYSLOVÝCH KRMIV

1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností (CZ-NACE) zahrnuje obor Výroba krmiv (CZ-NACE 10.9) níže uvedené třídy:

- **10.91** – Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata,
- **10.92** – Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu.

Mezi hlavní výrobce průmyslových krmiv v ČR podle výše tržeb patří VAFO Production s.r.o., Hill's Pet Nutrition Manufacturing, s. r. o., De Heus, a. s., PrimaGra, a. s. a Afeed CZ, a. s.

V roce 2023 došlo k poklesu cen obilovin, což bylo způsobeno jednak vysokými zásobami v České republice, jednak levnými dovozy ukrajinského obilí na trh Evropské unie. Tento vývoj měl za následek i snížení cen krmných směsí pro hospodářská zvířata (Ministerstvo zemědělství, 2023)⁹.

Celková výroba krmných směsí meziročně klesla o 4,1 % a dosáhla objemu 2 597,8 tis. tun. Největší pokles byl zaznamenán u směsí určených pro zvířata, která nejsou chována za účelem produkce potravin, tedy především pro domácí zvířata. Výroba těchto směsí se snížila o výrazných 18,6 % na 265,6 tis. tun. Největší položkou v této kategorii jsou krmiva pro psy a kočky, jejichž produkce meziročně poklesla o 20,2 % na 240,0 tis. tun. Produkce směsí pro ptactvo a ostatní domácí zvířata zůstala na stabilní úrovni.

Výroba směsí pro hospodářská zvířata určená k produkci potravin se meziročně snížila o 2,1 % a činila 2 333,1 tis. tun. Největší objem krmných směsí byl vyroben pro drůbež (1 006,3 tis. tun, podíl 38,7 %), následovaly směsi pro prasata (675,1 tis. tun, podíl 26,1 %) a skot (588,4 tis. tun, podíl 26,0 %). Nejvýraznější meziroční pokles byl zaznamenán u směsí pro prasata (3,6 %) a drůbež (2,1 %), zatímco u směsí pro skot došlo k mírnému nárůstu o 1,3 %.

Krmné směsi jsou vyráběny převážně pro dodavatele, nikoliv pro vlastní spotřebu. Produkce určená pro vlastní potřebu zaznamenala meziroční pokles pouze u směsí pro prasata, naopak u drůbeže a skotu mírně vzrostla.

Celková spotřeba krmných surovin pro výrobu směsí v roce 2023 dosáhla 2 474,9 tis. tun, což představuje meziroční pokles o 3,6 %. Nejvýznamnější surovinou zůstávají obiloviny, které tvořily 60,9 % celkové spotřeby. Z tohoto objemu připadalo 55,6 % na pšenici, 21,8 % na ječmen, 16,6 % na kukuřici, 4,2 % na žito a triticales a 1,7 % na oves. Celková spotřeba obilovin meziročně klesla o 2,3 % na 1 507,9 tis. tun, přičemž pokles byl zaznamenán pouze u kukuřice a ova, zatímco spotřeba ostatních obilovin mírně vzrostla. Mezi další významné suroviny patří olejnatá semena s podílem 21,6 % na celkové spotřebě. Jejich spotřeba se meziročně mírně zvýšila o 1,1 %.

Tabulka 1.1 – Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (tis. tun)

Období	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zvířata určená k produkci potravin	2 358,0	2 390,4	2 430,6	2 454,0	2 462,7	2 524,6	2 383,9	2 333,1
Zvířata neurčená k produkci potravin	276,1	288,0	278,5	283,3	302,4	325,5	326,3	265,6
Celkem	2 634,1	2 678,4	2 709,1	2 737,2	2 765,1	2 850,2	2 710,2	2 598,8

Pramen: MZe, Výroba průmyslových krmiv v roce 2023, výsledky statistického zjišťování

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která dokumentuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty za období 2016–2023. Následující tabulka 2.2 obsahuje doplňující data a tabulka 2.3 přehled vybraných ukazatelů finanční analýzy.

Ve výrobě průmyslových krmiv v roce 2023 bylo aktivních 450 podnikatelských subjektů, jejich počet meziročně zůstal konstantní. Tento obor je tvořen hlavně menšími podniky. Počet zaměstnanců pracujících v oboru se snížil na 5 039 osob, což činí meziroční pokles 1,4 %. V oboru podniká 4,5 % subjektů a obor zaměstnává 6,1 % osob celého potravinářského průmyslu. Obor se tímto řadí mezi menší obory, co se týče jeho strukturální charakteristiky. Jak z hlediska počtu podniků, tak i počtu zaměstnanců se obor dle těchto charakteristik řadí mezi menší obory.

⁹ Ministerstvo zemědělství. Zemědělství 2023. Praha, 2024. ISBN 978-80-7434-770-2.

Výroba průmyslových krmiv se v roce 2023 podílela na tržbách odvětví CZ-NACE 10 hodnotou 14,5 %, přičemž meziročně došlo k mírnému poklesu. V rámci celkových tržeb potravinářského průmyslu se jedná o čtvrtý nejvýznamnější obor. Celkové tržby výrobců krmiv dosáhly v roce 2023 částky 63,0 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 6,3 %.

Přidaná hodnota v tomto oboru meziročně klesla o 6,1 % a činila 7,9 mld. Kč, přičemž její podíl na celkové přidané hodnotě potravinářského průmyslu dosáhl 9,3 %. Dlouhodobě patří tento obor k nejproduktivnějším, přičemž produktivita práce v roce 2023 dosáhla 1,6 mil. Kč na zaměstnance. I zde byl zaznamenán meziroční pokles, a to o 2,9 %, zejména v důsledku poklesu přidané hodnoty i snížení počtu zaměstnanců.

Průměrná hrubá měsíční mzda vzrostla o 8,0 % a dosáhla 43 641 Kč, což je nadprůměrná hodnota v porovnání s celým odvětvím výroby potravinářských výrobků. Mzda v tomto oboru byla druhá nejvyšší mezi sledovanými výrobními obory. Výsledek hospodaření podniků působících ve výrobě krmiv dosáhl v roce 2023 hodnoty 1,7 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 13,1 %.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	25 098 334	25 680 448	27 252 887	29 061 860	30 867 538	35 046 036	40 337 442	39 044 558
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	18 999 878	18 229 066	18 661 660	19 159 983	20 154 211	21 729 308	26 712 221	23 933 508
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	26 439 403	27 804 032	29 288 169	31 264 259	33 597 711	37 749 848	44 307 296	41 697 905
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	38 045 967	38 300 644	40 104 334	42 069 374	44 589 068	49 548 562	59 359 316	55 437 600
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	17 395 550	16 530 778	17 073 342	17 348 975	18 081 550	19 336 546	23 351 688	21 681 513
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	622 840	-109 396	-77 405	-23 197	-289 604	-2 796	-135 621	56 503
C. Aktivace [v tis. Kč]	-359 581	-315 900	-369 560	-368 194	-367 907	-308 253	-473 700	-457 856
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	2 422 410	2 739 835	2 972 331	3 250 589	3 464 945	3 669 780	3 675 672	3 834 173
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	1 747 081	1 994 985	2 154 665	2 351 857	2 571 672	2 577 842	2 477 917	2 638 880
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	649 144	747 143	803 421	859 646	953 627	955 133	938 284	996 857
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	60 811	59 282	68 002	94 688	128 647	125 877	133 617	113 214
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	1 043 148	1 145 792	1 249 943	1 318 835	1 439 446	1 519 969	1 600 657	1 685 888
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	148 935	148 239	222 541	335 403	267 293	289 364	647 679	802 315
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	4 949 914	2 025 802	2 093 570	1 786 894	1 897 074	1 961 802	2 420 252	2 128 278
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	880 558	338 584	348 461	287 648	345 375	368 011	440 627	445 056
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	4 069 356	1 687 218	1 745 109	1 499 246	1 551 699	1 593 791	1 979 625	1 720 117

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	5 788 986	6 034 167	6 257 176	6 543 860	7 090 194	7 537 831	8 299 668	7 941 819
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	3 366 576	3 294 331	3 284 846	3 293 271	3 625 249	3 868 051	4 623 996	4 107 646
EBIT [v tis. Kč]	5 098 849	2 174 041	2 316 111	2 122 297	2 164 367	2 251 166	3 067 932	2 930 594
Tržby [v tis. Kč]	44 098 212	43 909 515	45 914 546	48 221 843	51 021 750	56 775 344	67 049 663	62 978 066
* Čistý obrát za účetní období [v tis. Kč]	48 522 352	45 609 900	48 093 774	50 020 215	53 316 483	59 127 606	69 902 365	65 705 545
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	4 724	4 916	5 062	5 179	5 315	5 361	5 112	5 039
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	340	323	342	361	353	362	374	380
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	378	383	388	413	416	434	451	450
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	1 480 083	1 687 023	1 716 631	2 166 930	1 639 962	1 991 241	2 122 977	2 368 318
Náklady celkem [v tis. Kč]	44 452 994	43 922 683	46 348 659	48 520 963	51 764 776	57 533 814	67 922 738	63 985 435

Pramen: MPO, ČSÚ

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	15,70 %	6,34 %	6,30 %	5,68 %	5,69 %	5,41 %	6,85 %	6,91 %
Čistý obrát/Aktiva	1,49	1,33	1,31	1,34	1,4	1,42	1,56	1,55
EBIT/Čistý obrát	10,51 %	4,77 %	4,82 %	4,24 %	4,06 %	3,81 %	4,39 %	4,46 %
VK/Aktiva	53,49 %	53,67 %	49,12 %	50,45 %	52,25 %	49,71 %	45,41 %	52,09 %
UZ/Aktiva	69,65 %	69,74 %	68,15 %	70,23 %	69,59 %	66,92 %	63,07 %	73,17 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	2,84 %	2,69 %	3,18 %	4,53 %	4,05 %	4,04 %	8,18 %	9,26 %
L3 (Běžná likvidita)	1,46	1,5	1,49	1,52	1,7	1,58	1,44	1,64
L2 (Pohotovostná likvidita)	0,84	0,9	0,87	0,87	1	0,92	0,81	0,98
L1 (Okamžitá likvidita)	0,12	0,12	0,11	0,1	0,15	0,11	0,08	0,13
HOP/Čistý obrát	6,94 %	7,22 %	6,83 %	6,58 %	6,80 %	6,54 %	6,61 %	6,25 %
PH/Čistý obrát	11,93 %	13,23 %	13,01 %	13,08 %	13,30 %	12,75 %	11,87 %	12,09 %
ON/Čistý obrát	4,99 %	6,01 %	6,18 %	6,50 %	6,50 %	6,21 %	5,26 %	5,84 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	1 143 298	1 151 809	1 157 827	1 181 147	1 250 973	1 317 095	1 512 970	1 465 591
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	1 225 551	1 227 512	1 236 064	1 263 541	1 334 024	1 406 061	1 623 606	1 576 069
Průměrná mzda [v Kč]	30 822	33 819	35 470	37 843	40 322	40 071	40 395	43 641

Pramen: MPO, ČSÚ

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016–2023, vztažené k roku 2015 za CZ-CPA 10.9 Průmyslová krmiva uvádí tabulka 3.1. Index cen pro průmyslová krmiva s v roce 2023 zvýšil o 35,2 %.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Průmyslová krmiva	10.9	97,2 %	94,4 %	96,3 %	98,5 %	97,6 %	104,1 %	136,1 %	135,2 %

Pramen: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

V roce 2023 došlo v oboru výroby průmyslových krmiv k celkovému poklesu výroby i spotřeby. Celková produkce krmných směsí klesla o 4,1 %, nejvýrazněji u krmiv pro domácí zvířata (o 18,6 %), zejména pro psy a kočky. Výroba směsí pro hospodářská zvířata poklesla o 2,1 %, přičemž největší propad byl u směsí pro prasata a drůbež. Spotřeba krmných surovin klesla o 3,6 %, obiloviny tvořily 60,9 %, přičemž u kukuřice a ova došlo k poklesu.

V oboru působilo stabilně 450 podniků a počet zaměstnanců klesl o 1,4 %. Tržby se snížily o 6,3 % na 63 mld. Kč a přidaná hodnota klesla o 6,1 %. Produktivita práce zůstává vysoká, i když mírně poklesla. Průměrná mzda vzrostla o 8 % na 43 641 Kč. Výsledek hospodaření se snížil o 13,1 % na 1,7 mld. Kč.

CZ-NACE 11 VÝROBA NÁPOJŮ

1. Charakteristika oddílu

Oddíl CZ-NACE 11 zahrnuje výrobu alkoholických i nealkoholických nápojů. Člení se podle tříd následovně:

- **11.01** – Destilace, rektifikace a míchání lihovin;
- **11.02** – Výroba vína z vinných hroznů;
- **11.03** – Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín;
- **11.04** – Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů;
- **11.05** – Výroba piva;
- **11.06** – Výroba sladu;
- **11.07** – Výroba nealkoholických nápojů, stáčení minerálních a ostatních vod do lahví.

Jedním z nejvýznamnějších oborů tohoto oddílu v České republice je výroba piva. Ta je úzce spjata s tradičně vysokou spotřebou piva na obyvatele, která v posledních letech vykazuje kolísavý vývoj. Spotřeba je převážně pokryta domácí produkcí a orientována na tuzemské konzumenty, přičemž české pivo je zároveň atraktivní i pro zahraniční návštěvníky. Výroba piva je neoddelitelně spojena také s výrobou sladu a pěstováním chmele, které představují klíčové suroviny pro jeho výrobu.

Podle Českého svazu pivovarů a sladoven¹⁰ v roce 2023 v Česku pokračoval pokles výroby a spotřeby piva. Celkový výstav piva v České republice zůstal v roce 2023 těsně nad hranicí 20 milionů hektolitrů, konkrétně dosáhl přibližně 20,1 mil. hl. V meziročním srovnání s rokem 2022, kdy výstav činil 20,55 mil. hl, tak došlo k mírnému poklesu. Průměrná roční spotřeba piva na osobu klesla v roce 2023 na historické minimum 128 litrů na obyvatele. Pro srovnání – v roce 2022 činila spotřeba 136 litrů, v roce 2019, tedy před vypuknutím pandemie, činila 142 litrů. Dlouhodobě roste zájem o nealkoholická piva a pivní mixy, zatímco spotřeba čepovaného piva v restauracích dále klesá. Mezi obalovými materiály dlouhodobě roste obliba plechovek, a to nejen u nealkoholických nápojů, ale i u piva, kde se tento trend rovněž výrazně prosazuje. Na českém trhu působí řada klíčových pivovarských firem, mezi nejvýznamnější patří Plzeňský Prazdroj, a.s., Pivovary Staropramen s.r.o., Heineken Česká republika, a.s., Budějovický Budvar, n. p., Pivovary Lobkowicz Group, a.s. a Pivovary CZ Group a.s. Kromě těchto velkých společností zde působí také řada samostatných průmyslových pivovarů (jako jsou např. Svijany, Bernard nebo Samson) a dále několik stovek minipivovarů a restauračních pivovarů, jejichž odhadovaný počet v roce 2023 dosahoval přibližně 550. Největším producentem sladu jsou Sladovny Soufflet ČR, které zahrnují sladovny v Nymburce, Litovli, Prostějově, Kroměříži a v Hodonicích. Největší humnovou sladovnou v ČR je Sladovna Bernard v Rajhradu.

Produkce vína v ČR se v posledních třech letech pohybuje okolo 548 tis. hl/rok¹¹. Přibližně tři čtvrtiny této produkce tvoří bílá vína, zatímco červená vína představují zhruba čtvrtinu. V roce 2023 bylo do ČR dovezeno 1 370 tis. hl vinařských produktů, zatímco vývoz z ČR dosáhl 28 tis. hl. V České republice výrazně převažuje výroba vín s chráněným označením původu (CHOP) a chráněným zeměpisným označením (CHZO). Jako CHOP nebo CHZO lze označovat různé druhy vinařských produktů (např. víno, šumivé víno, likérové víno, mošt), pokud splňují příslušné specifikace dle evropské legislativy.

Výroba vína je úzce propojena s agrárním sektorem. V roce 2023 dosáhla sklizeň hroznů révy vinné 77 tis. t, což představuje meziroční pokles o 16 %. Průměrný výnos klesl na 4,73 t/ha, tedy meziroční snížení o 15,4 %. V roce 2023 mezi nejrozšířenější bílé odrůdy révy vinné v Česku patřily Veltlínské zelené, Ryzlink rýnský, Müller Thurgau a Ryzlink vlašský. Z modrých odrůd převažovaly Frankovka, Svatovavřínecké, Rulandské modré a Zweigeltrebe. Česká republika má dvě vinařské oblasti – Moravu (17 025 ha) a Čechy (710 ha), rozdělené do 6 podoblastí. Na moravskou vinařskou oblast připadá 96 % vinic. Nejvýznamnějšími vinařskými obcemi zůstaly, stejně jako v předchozích letech, Velké Bílovice, Valtice, Mikulov, Čejkovice, Dolní Dunajovice, Novosedly, Velké Pavlovice, Vrbovec a Sedlec. Nejvýznamnější vinařskou obcí v oblasti Čechy je Mělník.

Mezi největší pěstitele vinic dle výměry v ha v České republice patří VINAŘSTVÍ MIKROSVÍN MIKULOV a.s., Vinofrukt, a.s., Vinice LAHOFER s. r. o., VINICE – HNÁNICE s.r.o., Vinařství NEOKLAS Šardice a.s., Vinice Hustopeče s.r.o., VINICE ZNOVÍN, s.r.o., Vinné sklepy Lechovice, spol. s r.o., Zemědělská a.s. Čejkovice a další společnosti.

Spotřeba tvrdého alkoholu v Česku mírně klesá. Spotřebitelé lihovin čím dál více preferují tzv. ready-to-drink nápoje, tedy předem namíchané balené koktejly, například gin s tonikem, whisky s kolou nebo mojito. Významné pozice v oblasti výroby lihovin zaujímaly v hodnoceném roce v ČR firmy STOCK Plzeň-Božkov s.r.o., Jan Becher – Karlovarská Becherovka, a.s. a Rudolf Jelínek a. s.

¹⁰ ČESKÝ SVAZ PIVOVARŮ A SLADOVEN. *Spotřeba piva v Česku dále klesá, roste pouze kategorie nealkoholického piva*. Online. In: Ceske-pivo.cz. Praha, 2024. Dostupné z: <https://ceske-pivo.cz/tz2024/spotreba-piva-v-cesku-dale-klesa-roste-pouze-kategorie-nealkoholickeho-piva>. [cit. 2025-05-30].

¹¹ MZe – Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno – 2024.

V roce 2023 dominovala trhu minerálních vod skupina Mattoni 1873 a.s., pod kterou patří mimo jiné značky jako je Poděbradka, Aquila, Magnesia, Dobrá voda a Hanácká kyselka. Mezi hlavní výrobce nealkoholických nápojů dále patřila společnost Kofola a.s., do které patří také minerální vody Korunní, Ondrášovka či Rajec. Dalšími významnými firmami byly Coca-Cola HBC Česko a Slovensko, s.r.o. a PepsiCo Services CZ s.r.o. Výrobu limonád a dalších nealkoholických nápojů zajišťují rovněž některé pivovary, například Pivovar Černá Hora, a.s.

2. Stav oddílu

Výroba a spotřeba piva v České republice pokračovala v roce 2023 v sestupném trendu. Celkový výstav českého piva se těsně udržel nad hodnotou 20 mil. hl, což představuje meziroční pokles o 2,7 %. Na domácím trhu se spotřebovalo 15,2 mil. hl, zatímco zbývající část produkce směřovala na export. Celková průměrná konzumace piva na osobu dosáhla historického minima 128 l a překonala i nejnižší průměrné hodnoty spotřeby z doby covidových omezení. K tomuto vývoji výrazně přispěla přetrvávající ekonomická nejistota a proměna spotřebitelského chování.

Zatímco v předchozím roce došlo k mírnému oživení spotřeby čepovaného piva, v roce 2023 tento trend opět obrátil směrem dolů, podíl on-trade prodeje v restauracích a hospodách klesl na 30 %. Čeští spotřebitelé však i nadále preferují tradiční ležáky se stupňovitostí 11° – 12°, které tvoří 57,3 % všech prodejů. Stále více zákazníků dává přednost nealkoholickému pivu nebo míchaným nápojům na bázi piva, tzv. pivních mixů. Obliba těchto produktů pokračuje v růstu. V roce 2023 vzrostl jejich výstav o 9,3 % a za posledních pět let vzrostla o více než třetinu. Tento trend odráží rostoucí zájem o zdravější a alternativní možnosti v oblasti pivních nápojů.

Export českého piva se po dvou letech mírně snížil o 4,3 % na 5,17 mil. hl, což odpovídá úrovni z roku 2018. Největšími odběrateli zůstávají Slovensko, Německo a Polsko. Dovoz piva zaznamenal již druhý rok za sebou pokles, když se meziročně snížil o 21 %.

Co se týče balení, nejvíce piva se stále prodává ve skleněných lahvích (40 %), přičemž výrazně roste obliba plechovek, které tvoří 20 % celkového výstavu, a to především díky nealkoholickému segmentu. Podíl sudového piva poklesl na 29 %. Pivo v PET lahvích si stabilně drží 8 % podíl. Vývoj na pivovarském trhu tak ukazuje na pokračující proměnu spotřebitelského chování, která bude mít vliv na strukturu výroby a distribuce v následujících letech.

Výroba vína je úzce propojena s agrárním sektorem. V roce 2023 dosáhla sklizeň hroznů révy vinné 77 tis. t, což představuje meziroční pokles o 16 %. Průměrný výnos klesl z předchozích 5,59 na 4,73 t/ha, tedy meziroční snížení o 15,4 %. Svaz vinařů odhaduje, že ze sklizně hroznů v roce 2023 se v Česku vyrobí přibližně 640 tis. hl., což odpovídá zhruba 30 % roční spotřeby vína. Dlouhodobě tuzemská výroba pokrývá přibližně třetinu domácí spotřeby. Z hlediska výnosů byl rok 2023 lehce pod průměrem.

V roce 2023 dosáhly průměrné náklady na kilogram hroznů 26,90 Kč, zatímco jejich průměrná prodejní cena byla pouze 17,40 Kč/kg. Tento rozdíl znamenal pro pěstitele ztrátu ve výši 9,50 Kč za každý prodaný kilogram hroznů, což odpovídá průměrné ztrátě 48 450 Kč na hektar vinice. Celková hodnota sklizených moštových hroznů v roce 2023 dosáhla přes 1,48 miliardy Kč, což představuje meziroční pokles o 15,4 %.

Podle Zpráv o trhu vína a vinných hroznů od SZIF¹² se v roce 2023 meziročně snížil celkový objem dovozu vína o 2,3 % a dosáhl 1 287 tis. hl. Přibližně 90 % tohoto množství pocházelo ze zemí Evropské unie. Podíl bílého vína na celkovém dovozu činil 45,3 % (583 tis. hl) a podíl červeného vína činil 22,1 % (285 tis. hl). Hodnota dovozu vína celkem činila 4,12 mld. korun. Největší podíl na dovozu mělo Maďarsko (36 %), Španělsko (17 %) a Slovensko (10 %). Vývoz vína z ČR v období v roce 2023 činil celkem 28 tis. hl., z čehož 30,7 % tvořilo bílé víno a 31,3 % červené víno. Největším odběratelem byla Slovenská republika, kam bylo vyvezeno 13 tis. hl vína (52,9 %).

Dle údajů ČSÚ se spotřeba piva a lihovin v České republice postupně klesá, u vína byl naopak v posledních letech zaznamenán mírný nárůst, a to až k úrovni průměrné spotřeby v EU, která přesahuje 21 litrů na osobu ročně.

Celkově český trh s nealkoholickými nápoji v roce 2023 nabízel široký výběr domácích i zahraničních značek, přičemž přírodní minerální vody byly často spojovány s lázeňskými oblastmi a odlišovaly se podle původu, příchutí a vhodnosti pro aktuální trendy v pitném režimu. Nabídka lihovin zahrnovala jak domácí, tak zahraniční produkty, od vysoce kvalitních značek po běžné konzumní lihoviny, včetně bylinných likérů.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele sledovaného odvětví za období 2016 až 2023 jsou shrnuty v tabulkách 3.1, 3.2 a 3.3.

Ve sledovaném roce 2023 došlo v odvětví výroby nápojů (CZ-NACE 11) k dalšímu růstu klíčových ekonomických ukazatelů. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb dosáhly hodnoty 81,02 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 11,6 %. Výkonová spotřeba, dosáhla výše 67,15 mld. Kč, tedy o 10,4 % oproti předchozímu roku, což svědčí o pokračujícím tlaku na nákladovou stránku.

¹² SZIF – Zpráva o trhu vína a vinných hroznů, prosinec 2023.

Došlo ke zvýšení i dalších nákladových položek, osobní náklady vzrostly o 8,6 % na 11,86 mld. Kč. Mzdové náklady, které tvoří podstatnou část osobních nákladů se meziročně zvýšily o 7,7 % a dosáhly 8,08 mld. Kč.

Výsledek hospodaření za účetní období v roce 2023 dosáhl výrazného meziročního nárůstu o 72,4 % a činil 10,25 mld. Kč. Tento pozitivní vývoj ukazuje, že CZ-NACE 11 si navzdory pokračujícímu růstu nákladů dokázalo udržet vyšší úroveň ziskovosti. Je však třeba zmínit, že výsledek hospodaření v tomto oboru vykazoval v minulých letech značnou proměnlivost. Zatímco rok 2022 byl ve znamení poklesu, vývoj v roce 2023 ukazuje výrazné zlepšení hospodářského výsledku.

Tabulka 3.1 – Výkaz zisku a ztráty

VZZ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
I. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb [v tis. Kč]	60 050 939	61 392 526	64 293 483	68 111 753	61 331 982	62 921 620	72 631 922	81 022 976
II. Tržby za prodej zboží [v tis. Kč]	7 283 107	9 796 048	11 086 536	11 750 990	10 219 840	11 912 752	13 233 452	14 315 084
Výkony vč. obchodní marže [v tis. Kč]	62 740 436	65 216 670	68 298 653	71 710 945	64 664 010	66 219 149	77 620 594	85 958 084
A. Výkonová spotřeba [v tis. Kč]	46 649 967	49 169 682	51 801 982	54 217 665	48 978 034	51 438 000	60 804 760	67 152 750
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží [v tis. Kč]	4 917 842	6 425 128	7 817 139	8 338 249	7 555 120	8 901 150	9 186 214	10 007 570
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti [v tis. Kč]	-112 404	-164 893	-542 609	2 958	-444 167	-94 022	-674 340	-368 502
C. Aktivace [v tis. Kč]	-211 828	-288 331	-193 164	-189 407	-223 142	-191 905	-267 094	-259 091
D. Osobní náklady [v tis. Kč]	7 641 888	8 403 739	8 962 640	9 667 501	9 510 819	9 845 042	10 923 478	11 863 209
D.1 Mzdové náklady [v tis. Kč]	5 493 914	5 897 231	6 236 764	6 772 501	6 732 330	6 741 746	7 498 059	8 077 007
D.2. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. pojištění a ostatní náklady [v tis. Kč]	1 976 320	2 153 095	2 217 071	2 475 975	2 450 574	2 497 191	2 767 961	2 999 982
D.2.2 Ostatní osobní náklady [v tis. Kč]	172 650	150 365	175 470	275 603	257 080	226 681	334 246	365 827
E.1.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé (Odpisy DM) [v tis. Kč]	5 016 775	5 094 640	5 007 684	5 320 003	5 379 130	5 484 863	5 426 446	5 373 378
J. Nákladové úroky a podobné náklady [v tis. Kč]	1 334 071	1 374 333	1 449 617	1 431 239	637 865	592 574	787 317	1 062 137
** VH před zdaněním [v tis. Kč]	6 135 728	7 720 867	6 154 872	10 641 639	8 851 071	10 020 507	7 152 059	12 972 107
L. Daň z příjmů [v tis. Kč]	1 270 288	1 692 471	1 206 474	1 813 156	1 680 722	2 027 264	1 206 230	2 700 473
*** VH za účetní období [v tis. Kč]	4 865 440	6 028 396	4 948 398	8 828 484	7 170 349	7 993 243	5 945 829	10 252 673

Pramen: MPO, ČSÚ

V roce 2023 pokračoval v odvětví výroby nápojů (CZ-NACE 11) pozitivní trend růstu klíčových ekonomických ukazatelů. Přidaná hodnota meziročně vzrostla o 10,8 % na 28,81 mld. Kč, což potvrzuje zvyšující se výkonnost sektoru. Hrubý operační přebytek se zvýšil o 12,4 % a dosáhl hodnoty 16,95 mld. Kč.

Počet aktivních podnikatelských subjektů v odvětví nadále rostl. V roce 2023 činil 3 253 jednotek, což představuje meziroční nárůst o 3,7 %. Tento vývoj dokládá pokračující zájem o podnikání v nápojovém průmyslu. Průměrný evidenční počet zaměstnanců zůstal téměř beze změny a mírně se snížil na 14 567 osob (o 0,2 %).

Celkový čistý obrát za účetní období vzrostl o 15,2 % na 113,11 mld. Kč. Investiční aktivita zůstala na stabilní úrovni. Objem investic do dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku dosáhl 5,62 mld. Kč, což odpovídá mírnému meziročnímu růstu o 0,8 %. Na druhé straně došlo k nárůstu celkových nákladů, které se zvýšily o 11,4 % na 102,86 mld. Kč.

Tabulka 3.2 – Doplnující a dopočtená data

Doplnující a dopočtená data	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Přidaná hodnota [v tis. Kč]	21 008 311	22 472 116	24 313 810	25 831 529	23 241 096	23 682 298	26 002 048	28 812 904
Hrubý operační přebytek [v tis. Kč]	13 366 423	14 068 377	15 351 170	16 164 028	13 730 277	13 837 256	15 078 569	16 949 695
EBIT [v tis. Kč]	7 469 799	9 095 200	7 604 489	12 072 879	9 488 936	10 613 081	7 939 376	14 034 245
Tržby [v tis. Kč]	67 334 046	71 188 574	75 380 019	79 862 744	71 551 822	74 834 372	85 865 374	95 338 060
* Čistý obrát za účetní období [v tis. Kč]	74 037 325	77 108 785	81 946 558	87 181 467	78 225 327	82 631 775	98 232 430	113 113 362
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	13 690	14 199	14 606	14 901	14 499	14 638	14 594	14 567
Počet pracujících majitelů a spolupracujících členů domácnosti	1 353	1 657	1 780	1 807	1 935	2 023	2 205	2 375
Aktivní podnikatelské subjekty, celkem	2 052	2 237	2 412	2 544	2 697	2 879	3 137	3 253
Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (Investice)	4 674 474	4 919 324	6 558 197	5 865 843	5 253 741	5 120 858	5 582 422	5 624 968
Náklady celkem [v tis. Kč]	69 171 883	71 080 386	76 998 150	78 352 983	71 054 948	74 638 533	92 286 601	102 860 485

Pramen: MPO, ČSÚ

V roce 2023 vykazovala většina finančních ukazatelů uvedených v tabulce 3.3 nadále stabilní a pozitivní vývoj v odvětví CZ-NACE 11. Čistý obrát k aktivům vzrostl na hodnotu 0,94, což ukazuje na efektivnější využití aktiv oproti předchozím letům. Ukazatel vlastního kapitálu k aktivům (koeficient samofinancování) se mírně zvýšil na 58,16 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda dále výrazně vzrostla o 7,9 % na 46 206 Kč, což znamená pokračující tlak na růst mezd v odvětví. Meziroční růst mezd v nápojovém průmyslu byl srovnatelný s meziročním růstem mezd v potravinářském průmyslu. Ve srovnání s průměrnou mzdou v odvětví výroby potravinářských výrobků zůstává průměrná mzda v odvětví výroby nápojů v roce 2023 výrazně vyšší, a to o 12 216 Kč.

Zvýšila se i přidaná hodnota na zaměstnance, a to o 11,0 % na 1,98 mil. Kč. Podobně rostla i přidaná hodnota na pracující osobu, která dosáhla hodnoty 1,70 mil. Kč.

Tabulka 3.3 – Ukazatele

Finanční ukazatelé	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EBIT/Aktiva	7,47 %	8,99 %	7,52 %	11,10 %	8,71 %	9,79 %	7,13 %	11,65 %
Čistý obrát/Aktiva	0,74	0,76	0,81	0,8	0,72	0,76	0,88	0,94
EBIT/Čistý obrát	10,09 %	11,80 %	9,28 %	13,85 %	12,13 %	12,84 %	8,08 %	12,37 %
VK/Aktiva	47,94 %	46,86 %	47,70 %	55,90 %	51,18 %	57,23 %	56,89 %	58,16 %
UZ/Aktiva	53,91 %	52,20 %	56,08 %	65,82 %	60,55 %	65,80 %	64,65 %	64,89 %
Úroková míra (z VZZ: nákladové úroky/úročené cizí zdroje)	22,38 %	25,42 %	17,09 %	13,25 %	6,25 %	6,37 %	9,10 %	13,03 %
L3 (Běžná likvidita)	1,1	1,15	1,25	1,18	1,02	1,21	1,31	1,52
L2 (Pohotová likvidita)	0,75	0,78	0,83	0,81	0,72	0,82	0,89	1,1
L1 (Okamžitá likvidita)	0,25	0,21	0,27	0,22	0,19	0,29	0,21	0,32
HOP/Čistý obrát	18,05 %	18,24 %	18,73 %	18,54 %	17,55 %	16,75 %	15,35 %	14,98 %
PH/Čistý obrát	28,38 %	29,14 %	29,67 %	29,63 %	29,71 %	28,66 %	26,47 %	25,47 %
ON/Čistý obrát	10,32 %	10,90 %	10,94 %	11,09 %	12,16 %	11,91 %	11,12 %	10,49 %
Přidaná hodnota na pracující osobu [v Kč]	1 396 504	1 417 285	1 483 811	1 546 087	1 414 176	1 421 451	1 547 822	1 700 638
Přidaná hodnota na zaměstnance [v Kč]	1 534 564	1 582 711	1 664 671	1 733 558	1 602 898	1 617 854	1 781 707	1 977 958
Průměrná mzda [v Kč]	33 442	34 612	35 584	37 875	38 693	38 380	42 815	46 206

Pramen: MPO, ČSÚ

4. Cenový vývoj

Vývoj cenových indexů průmyslových výrobců nápojů v letech 2016 až 2023 je zachycen v tabulce 4.1. V letech 2016 až 2021 se indexy pohybovaly v rozmezí 99,2 % až 106,3 %. V roce 2022 došlo k výraznějšímu cenovému růstu. V tomto roce vzrostl cenový index na 114,4 %, což představovalo nárůst o 8,1 % oproti roku 2021. V roce 2023 pokračoval růst ještě výrazněji, když index dosáhl 128,4 %, tedy o 14,0 p. b. více než v roce předchozím a o 28,4 % více ve srovnání se základním rokem 2015. Tento vývoj reflektuje rostoucí náklady ve výrobě nápojů.

Tabulka 4.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2016 až 2023 podle CZ-CPA (rok 2015 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nápoje	11	99,2 %	99,8 %	102,1 %	104,8 %	105,3 %	106,3 %	114,4 %	128,4 %

Pramen: ČSÚ

5. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s nápoji sleduje skutečný obchod mezi českými a zahraničními subjekty a poskytuje přehled o vývozní a dovozní výkonnosti české ekonomiky, včetně výsledné obchodní bilance.

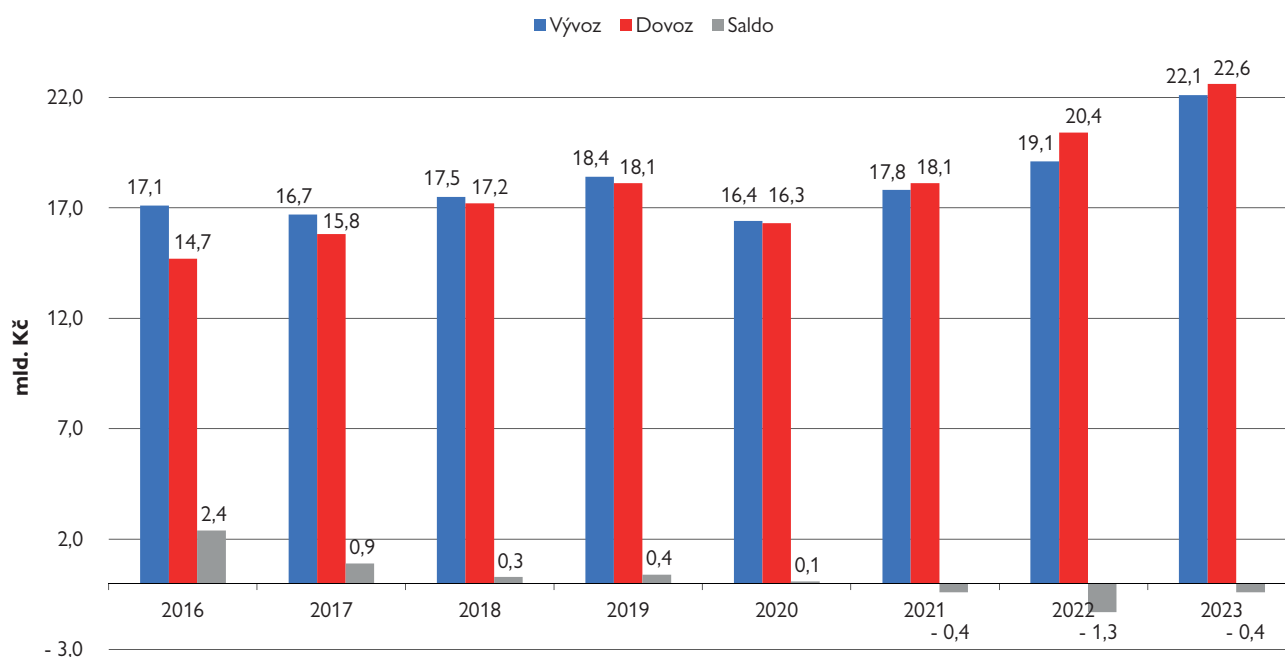
5.1 Vývoj zahraničního obchodu

Z grafu 5.1 je patrné, že do roku 2020 vývoz nápojů převyšoval jejich dovoz, což promítalo do kladného salda zahraničního obchodu. Od roku 2021 však bilance začala dosahovat záporných hodnot, přičemž v roce 2022 dosáhla záporné hodnoty -1,3 mld. Kč.

V roce 2023 došlo k dalšímu růstu jak vývozu, tak dovozu nápojů. Vývoz nápojů vzrostl meziročně o 15,7 % a dosáhl hodnoty 22,1 mld. Kč. Dovoz se zvýšil o 10,8 % na 22,6 mld. Kč. Navzdory vyšší dynamice růstu vývozu zůstala bilance záporná, a to ve výši -0,4 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem však došlo k jejímu částečnému zlepšení.

Za celé sledované období 2016–2023 činilo průměrné tempo růstu vývozu nápojů přibližně 3,7 %, zatímco průměrný roční nárůst dovozu dosahoval 6,3 %.

Graf 5.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA 11 (v mld. Kč)

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

5.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

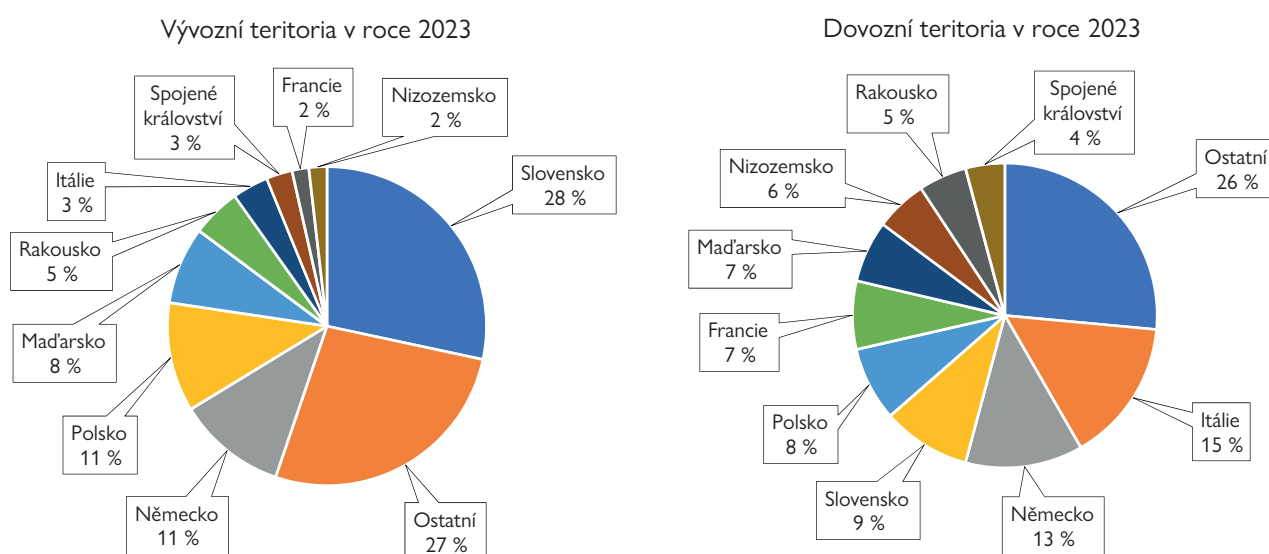
Graf 5.2 zobrazuje strukturu zahraničního obchodu s nápoji v roce 2023, přičemž zachycuje jak vývoz, tak dovoz. V rámci odvětví CZ-NACE 11 i nadále probíhala obchodní výměna především se sousedními státy a členskými zeměmi Evropské unie.

Nejvýznamnějším exportním trhem zůstalo Slovensko, kam směřovalo 28 % celkového vývozu nápojů. Následovalo Německo a Polsko, každé s 11% podílem. Mezi další významné exportní destinace patřily Maďarsko (8 %) a Rakousko (5 %). Vývoz do ostatních zemí činil dohromady 27 %, což svědčí o rozmanitosti exportních trhů.

Pokud jde o dovoz, největší objem nápojů pocházel z Itálie, a to s podílem 15 %. Následovaly Německo (12 %) a Slovensko (9 %). Významné dovozy byly dále realizovány z Polska (8 %), Francie a Maďarska (shodně 7 %) a Nizozemska (6 %). Dovozy z ostatních zemí představovaly 26 % celkového objemu.

Z uvedených údajů vyplývá, že sousední země a členské státy EU zůstávají klíčovými obchodními partnery České republiky v oblasti výroby a obchodu s nápoji, a i nadále významně ovlivňují celkovou dynamiku exportu a importu v tomto odvětví.

Graf 5.2 – Teritoriální struktura zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA 11

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Analýza odvětví CZ-NACE 11, zahrnujícího výrobu nápojů, přináší přehled hlavních ekonomických ukazatelů, které formovaly jeho vývoj v období 2016 až 2023. Do tohoto oddílu spadá široké spektrum činností od destilace lihovin přes produkci vína až po výrobu nealkoholických nápojů. V České republice tvoří významnou součást tohoto sektoru především pivovarnictví, které má dlouhodobě silné postavení. Odvětví zahrnuje jak velké nadnárodní společnosti, tak menší regionální a lokální producenty.

Spotřeba a výroba piva v České republice byla i v roce 2023 ovlivněna řadou faktorů, zejména ekonomickou nejistotou a měnícím se spotřebitelským chováním. Výstav piva meziročně klesl a spotřeba na domácím trhu dosáhla pouze 15,2 mil. hl. Průměrná roční konzumace piva na obyvatele se tak propadla na historické minimum 128 litrů, a to i pod úroveň zaznamenanou během pandemických let. Nadále zůstávají oblíbeným typem piva tradiční ležáky, nicméně spotřebitelé stále více vyhledávají nealkoholická piva a pivní mixy, jejichž výroba v roce 2023 opět vzrostla. Pokračuje také ústup spotřeby čepovaného piva v restauracích a hospodách, tzv. on-trade segmentu. Mezi obaly si vedle tradičních skleněných lahví získávají stále větší oblibu plechovky.

Produkce vína v České republice se v posledních letech stabilizovala kolem hodnoty 548 tis. hl ročně, přičemž zhruba tři čtvrtiny objemu tvoří bílá vína a čtvrtinu vína červená. V roce 2023 byla sklizeň hroznů ovlivněna nepříznivými podmínkami, což vedlo k meziročnímu poklesu o 16 % na 77 tis. t. Celková hodnota sklizených moštových hroznů klesla na 1,48 mld. Kč. Dovoz vína do Česka v roce 2023 činil 1,29 mil. hl, z čehož 90 % pocházelo ze zemí EU, zejména z Maďarska, Španělska a Slovenska. Vývoz zůstal na nízké úrovni – 28 tis. hl, přičemž hlavním odběratelem bylo Slovensko. Spotřeba vína v ČR v posledních letech mírně roste a přibližuje se průměru Evropské unie přes 21 litrů na osobu ročně. Oproti tomu spotřeba piva a lihovin má podle statistik dlouhodobě klesající tendenci.

Odvětví CZ-NACE 11 zaznamenalo v roce 2023 silný růst většiny klíčových ekonomických ukazatelů. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb vzrostly o 11,6 % na 81,02 mld. Kč. Současné došlo i k navýšení nákladových položek. Výkonová spotřeba

stoupla o 10,4 % na 67,15 mld. Kč, osobní náklady o 8,6 % a mzdové náklady o 7,7 %. Nejvýraznějším ukazatelem pozitivního vývoje byl výsledek hospodaření, který meziročně vzrostl o 72,4 % a dosáhl 10,25 mld. Kč.

Další ukazatele naznačují pozitivní vývoj v odvětví. Přidaná hodnota vzrostla o 10,8 % na 28,81 mld. Kč a hrubý provozní přebytek se zvýšil o 12,4 % na 16,95 mld. Kč. Počet podnikatelských subjektů se meziročně zvýšil o 3,7 % na 3 253, což svědčí o trvajícím zájmu o podnikání v oboru. Počet zaměstnanců se mírně snížil (o 0,2 %) na 14 567 osob. Investice zůstaly stabilní s mírným nárůstem o 0,8 % na 5,62 mld. Kč. Průměrná mzda stoupla o 7,9 % na 46 206 Kč.

Odvětví CZ-NACE 11 v roce 2023 potvrdilo svou stabilitu a růstový potenciál. Dařilo se mu zvyšovat tržby i zisk, přestože čelilo rostoucím nákladům a změnám ve spotřebitelském chování. Pokles spotřeby piva vyvažuje rostoucí zájem o nealkoholické varianty a víno. Stabilní investice a rostoucí počet podniků svědčí o důvěře v obor. Do budoucna bude klíčová adaptace na nové trendy.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
www.mze.gov.cz

Praha 2025

ISBN 978-80-7434-823-5